

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

2^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 13 Μαΐου 2022 με την εξής σύνθεση: Αικατερίνη Ζερβού, Πρόεδρος, Βικτωρία Πισμίρη – Εισηγήτρια, και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει, σε συμμόρφωση με την υπ' αρ. Α254/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου ..... (Τμήμα ΙΓ') που εκδόθηκε επί της υπ' αρ. ΑΚ1840/07.11.2021 αίτησης ακύρωσης της ένωσης εταιριών με την επωνυμία «.....», και το διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής η «προσφεύγουσα») που εδρεύει στ... .., ... αρ. ...., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, την από 30.08.2021 προδικαστική προσφυγή της με ΓΑΚ ΑΕΠΠ 1683/31.08.2021.

Κατά τ... «..... (.....)» (εφεξής ο «αναθέτων φορέας»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της παρεμβαίνουσας εταιρίας με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής η «πρώτη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στ... .., οδός ....., αρ. ...., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, η οποία άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής.

Κατά της παρεμβαίνουσας εταιρίας με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής η «δεύτερη παρεμβαίνουσα»), που εδρεύει στ... .., ..., αρ. ...., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, η οποία άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής.

Κατά της παρεμβαίνουσας εταιρίας με την επωνυμία «.....» και τον διακριτικό τίτλο «.....» (εφεξής η «τρίτη παρεμβαίνουσα») που εδρεύει στ... .., οδός ....., αρ. ...., όπως νόμιμα εκπροσωπείται, η οποία άσκησε παρέμβαση στο πλαίσιο της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής.

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

Με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα αιτείται να ακυρωθεί η υπ' αρ. 4135/9-8-2021 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του αναθέτοντα φορέα της 969ης Συνεδρίασης με θέμα Ανάδειξη προσωρινού αναδόχου διαγωνισμού ..... με αντικείμενο την «.....» καθ' ό μέρος αποφασίστηκε, κατόπιν έγκρισης του από 29-07-2021 Πρακτικού Αξιολόγησης των Δικαιολογητικών Συμμετοχής – Τεχνική Προσφορά και Οικονομική Προσφορά των κατατιθέμενων προσφορών του εν θέματι διαγωνισμού, η απόρριψή της και η ανάδειξη ως προσωρινής αναδόχου της δεύτερης παρεμβαίνουσας, αλλά και να συμπληρωθεί η αιτιολογία της ως προς τους λόγους απόρριψης των προσφορών της τρίτης παρεμβαίνουσας, της εταιρίας ..... και της πρώτης παρεμβαίνουσας.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή η υπ' αρ. Α254/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών έκρινε ότι «8. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, η προδικαστική προσφυγή της αιτούσας που ασκήθηκε στις 30-8-2021 τεκμαίρεται ότι απορρίφθηκε σιωπηρώς στις 29-10-2021 (μετά την παρέλευση εξήντα ημερών από την κατάθεσή της), ενώ με την κρινόμενη, από 7-11-2021, αίτηση ακύρωσης, προβάλλονται οι ίδιοι λόγοι που είχαν προβληθεί με την προδικαστική προσφυγή ενώπιον της Α.Ε.Π.Π. και παρατίθενται αναλυτικώς σε προηγούμενη σκέψη. Ενόψει των ανωτέρω, η Α.Ε.Π.Π., η οποία απέρριψε σιωπηρώς όλους τους παραπάνω ισχυρισμούς χωρίς καμία αιτιολογία, παρίσταται νομικώς πλημμελής, καθώς παρέβη την εκ του νόμου υποχρέωσή της (άρθρο 367 παρ. 1 του ν. 4412/2016 και 18 του π.δ. 39/2017) να αποφανθεί αιτιολογημένα επί της ουσίας των αιτιάσεων της προδικαστικής προσφυγής που ασκήθηκε ενώπιόν της. Εξάλλου, το παρόν Δικαστήριο, δεν μπορεί, με την ευκαιρία εκδίκασης της κρινόμενης αίτησης, να προβεί πρωτογενώς στην εξέταση των ανωτέρω αιτιάσεων της προδικαστικής προσφυγής της αιτούσας, επί των οποίων δεν έχει αποφανθεί η Α.Ε.Π.Π.. Κατόπιν αυτών, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη αίτηση και να ακυρωθεί η

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

προσβαλλόμενη τεκμαιρόμενη απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής της αιτούσας, ως και η προσβληθείσα με αυτήν απόφαση της αναθέτουσας αρχής κατά το αντίστοιχο μέρος της, να αναπεμφθεί δε η υπόθεση στην Α.Ε.Π.Π., προκειμένου να ασκήσει την επιβαλλόμενη από το νόμο αρμοδιότητά της....».

2. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής, έχει καταβληθεί παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017, ποσού 15.000,00€ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..... και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ») που υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ, ποσού 9.540.000,00€.

3. Επειδή, ο αναθέτων φορέας με την υπ' αρ. .... Διακήρυξη προκήρυξε διαγωνισμό με αντικείμενο την «.....» με αρχική διάρκεια σύμβασης δύο (2) ετών και προϋπολογισμό για την αρχική διάρκεια της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ, ποσού 9.540.000,00€ με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, σύμφωνα με το άρ. 2.3 της Διακήρυξης. Η ως άνω Διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 12.02.2021 με ΑΔΑΜ ..... καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε α/α συστήματος .....

4. Επειδή, ο διαγωνισμός, ενόψει του αντικειμένου του, της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, χωρίς ΦΠΑ, της νομικής φύσης και της δραστηριότητας που η «.....» ασκεί και του χρόνου εκκίνησης της διαγωνιστικής διαδικασίας, υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 4412/2016 και η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του νόμου αυτού, η δε ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ, ενώπιον της οποίας ασκήθηκε η προσφυγή, είναι αρμόδια για την εξέτασή της.

5. Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα, καθόσον κατατέθηκε στις 30.08.2021 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπόψη ότι η προσβαλλόμενη κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 19.08.2021, β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

Παραρτήματος Ι του π.δ. 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρ. 361, παρ. 1 και 362, παρ. 1 και 2 του Ν. 4412/2016 και στα άρ. 4, παρ. 1, εδ. α' και 8, παρ. 2 του π.δ. 39/2017.

6. Επειδή η προσφεύγουσα έχει έννομο συμφέρον για την άσκηση της προσφυγής, καθότι είχε συμμετάσχει στη σχετική διαδικασία με την υποβολή προσφοράς, βάλλει δε κατά της προσβαλλομένης κατά το μέρος που απορρίφθηκε η προσφορά της, αναδείχθηκε η δεύτερη παρεμβαίνουσα προσωρινή ανάδοχος και προς συμπλήρωση της αιτιολογίας της ως προς τους λόγους απόρριψης των προσφορών της τρίτης και της πρώτης παρεμβαίνουσας και της εταιρίας ..... . Ειδικότερα, ως προς τη δεύτερη παρεμβαίνουσα, ήδη αναδειχθείσα προσωρινή ανάδοχος, το έννομο συμφέρον της ερείδεται στη ζημία της από την τυχόν παράνομη συμμετοχή έτερων προσφερόντων, επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση (ΔΕΕ, απόφαση της 14.02.2019, C-54/18 - Cooperativa Animazione Valdocco Soc. coop. soc. Impresa Sociale Onlus κατά Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo, Azienda Sanitaria Locale To3 di Collegno e Pinerolo, σκ. 35-37), η δε σειρά κατάταξης δεν αποκλείει αυτόματα την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος εκ μέρους οιοδήποτε συμμετέχοντα και μη οριστικώς αποκλεισθέντος, ως εν προκειμένω (ΔΕφΑθηνών 848/2021). Εξάλλου, η νομολογιακή αυτή αντιμετώπιση στηρίζεται στην ανάγκη τήρησης της αρχής ασφάλειας του δικαίου στο πλαίσιο των διαγωνιστικών διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων δια της παροχής αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, η οποία υλοποιείται μέσω της υποχρέωσης των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων να προσβάλουν επικαίρως, σε σύντομο χρονικό διάστημα, τις πράξεις που τους προξενούν ή ενδέχεται να τους προξενήσουν ζημία, προκειμένου να μην υποχρεώνεται η αναθέτουσα αρχή να επαναλάβει ολόκληρη τη διαδικασία προς θεραπεία των παραβάσεων αυτών (βλ. σκέψεις 27-28, 36-37, 40-42 C-54/18). Ως προς την πρώτη και τρίτη παρεμβαίνουσα, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή μετ' εννόμου συμφέροντος ασκείται, δοθέντος ότι αμφότερες έχουν ασκήσει προδικαστικές προσφυγές κατά της

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

προσβαλλομένης και της απόρριψης των προσφορών τους, επί των αποφάσεων των οποίων έχουν ασκηθεί ένδικα βοηθήματα, εντούτοις εισέτι δεν έχουν εκδοθεί οι σχετικές δικαστικές αποφάσεις, ήτοι δεν έχουν αποκλεισθεί οριστικώς από τον διαγωνισμό, προηγούνται δε στη σειρά μειοδοσίας της προσφεύγουσας. Ειδικότερα, η πρώτη παρεμβαίνουσα άσκησε τη με ΓΑΚ ΑΕΠΠ 1669/30.08.2021 προδικαστική προσφυγή, η οποία απορρίφθηκε με την υπ' αρ. 1621/2021 απόφαση ΑΕΠΠ, η δε τρίτη παρεμβαίνουσα άσκησε τη με ΓΑΚ ΑΕΠΠ 1687/31.08.2021 προδικαστική προσφυγή, η οποία έγινε δεκτή με την υπ' αρ. Σ544, 545/2022 απόφαση, απέρριψε δε τον λόγο που αφορούσε στην απόρριψη την προσφοράς της. Κατά το σκέλος που η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή βάλλει κατά της προσφοράς της εταιρίας ..... , αυτή ασκείται χωρίς έννομο συμφέρον, δοθέντος ότι, δυνάμει της προσβαλλομένης, η προσφορά της απερρίφθη, ουδόλως δε συνάγεται από τον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού ότι άσκησε προδικαστική προσφυγή κατά αυτής, συνεπώς κατέστη οριστικώς αποκλεισθείσα από τον διαγωνισμό. Επομένως, απαραδέκτως, ήτοι άνευ εννόμου συμφέροντος η προσφεύγουσα στρέφεται κατά οριστικώς αποκλεισθέντος συμμετέχοντος προκειμένου να συμπληρωθεί η απόρριψή της και με έτερους λόγους απόρριψης, δοθέντος ότι ουδόλως αποδεικνύεται βλάβη της υπό την έννοια των δυσμενών μεταβολών που επέρχονται σε βάρος της (βλ. ΣΤΕ 1995/2016, ΣΤΕ 3905/2004), λαμβάνοντας υπόψη ότι οι επίμαχες προσφορές έχουν ήδη κριθεί απορριπτέες, άλλως ουδόλως δύναται να βελτιωθεί η θέση της προσφεύγουσας (βλ. Δ. Ράικο, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Γ' Έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα- Θεσσαλονίκη, 2019, σελ. 763), ακόμη και δεκτών γενομένων των σχετικών λόγων της υπό κρίση προσφυγής.

7. Επειδή στις 31.08.2021 ο αναθέτων φορέας προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής, δια μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με το άρ. 365, παρ. 1, σημ. α' του Ν. 4412/2016 και το άρ. 9, παρ. 1, σημ. α' του π.δ. 39/2017.

8. Επειδή, με την υπ' αρ. 2233/2021 Πράξη της Προέδρου του 6^{ου} Κλιμακίου ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης, κλήθηκε δε ο αναθέτων

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

φορέας να υποβάλει τις απόψεις του επί της υπό εξέταση προσφυγής και επί του αιτήματος λήψης προσωρινών μέτρων.

9. Επειδή στις 09.09.2021 η πρώτη παρεμβαίνουσα άσκησε νομίμως και εν γένει παραδεκτώς, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, μετ' εννόμου συμφέροντος, παρέμβαση υπέρ της διατήρησης ισχύος της προσβαλλομένης, κατά το μέρος που απέρριψε την προσφορά της προσφεύγουσας και κατά το μέρος που έκρινε ότι δεν συντρέχει άλλος λόγος απόρριψης της προσφοράς της.

10. Επειδή στις 10.09.2021 η δεύτερη παρεμβαίνουσα άσκησε νομίμως και εν γένει παραδεκτώς, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, μετ' εννόμου συμφέροντος, παρέμβαση υπέρ της διατήρησης ισχύος της προσβαλλομένης, κατά το μέρος που ανακήρυξε αυτήν προσωρινή ανάδοχο και αποφάσισε τον αποκλεισμό της προσφεύγουσας.

11. Επειδή στις 10.09.2021 η τρίτη παρεμβαίνουσα άσκησε νομίμως και εν γένει παραδεκτώς, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, μετ' εννόμου συμφέροντος, παρέμβαση με αίτημα την αποδοχή αυτής και την απόρριψη της υπό κρίση προσφυγής.

12. Επειδή, στις 15.09.2021 ο αναθέτων φορέας κοινοποίησε δια μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ τις υπ' αρ. πρωτ. 13297/14.09.2021 απόψεις του προς τους ενδιαφερόμενους. Στις απόψεις παρατίθενται, μεταξύ άλλων, αυτούσια τα σχετικά τμήματα του σχετικού εγκριθέντος με την προσβαλλομένη πρακτικού επί των αντίστοιχων ισχυρισμών της προσφεύγουσας που αφορούν στις προσφορές της πρώτης και τρίτης παρεμβαίνουσας και της .....

13. Επειδή, σύμφωνα με το υπ' αρ. πρωτ. ΕΞΕ ΤΑΥ 7262/09.11.2021 έγγραφο βεβαιώθηκε ότι δεν εξεδόθη απόφαση επί της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής.

14. Επειδή επί της υπ' αρ. ΑΚ1840/07.11.2021 αίτησης ακύρωσης της προσφεύγουσας εξεδόθη η υπ' αρ. Α254/2022 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου ..... (Τμήμα .....) δυνάμει της οποίας η υπόθεση αναπέμφθηκε

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

στην ΑΕΠΠ και ήδη ΕΑΔΗΣΥ, προκειμένου να ασκήσει την επιβαλλόμενη από το νόμο αρμοδιότητά της.

15. Επειδή με την υπ' αρ. 901/2022 Πράξη της Προέδρου του 2ου Κλιμακίου ορίστηκε ημερομηνία εξέτασης της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής και ορίστηκε Εισηγητής.

16. Επειδή με την προσβαλλόμενη με θέμα *«Ανάδειξη προσωρινού αναδόχου διαγωνισμού ..... με αντικείμενο την «.....»*, το Διοικητικό Συμβούλιο του αναθέτοντος φορέα αποφάσισε την έγκριση του από 29.07.2021 πρακτικού αξιολόγησης των *«Δικαιολογητικών Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά»* και *«Οικονομική Προσφορά»* των κατατιθεμένων προσφορών και την ανάδειξη ως προσωρινής αναδόχου του ως άνω διαγωνισμού της δεύτερης παρεμβαίνουσας με συνολικό συμβατικό τίμημα, το οποίο αποδίδεται απολογιστικά, ποσού 8.184.000,00€ πλέον ΦΠΑ για χρονικό διάστημα δύο (2) ετών με δικαίωμα μονομερούς παράτασης μέχρι ένα (1) επιπλέον έτος. Σύμφωνα με το ως άνω εγκριθέν πρακτικό, η οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας απορρίφθηκε, ομοίως απορρίφθηκαν, μεταξύ άλλων, οι οικονομικές προσφορές της τρίτης παρεμβαίνουσας, της ..... και της τρίτης παρεμβαίνουσας, για τους εκεί ειδικότερα αναφερόμενους λόγους.

17. Επειδή, με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση προσφυγής, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ο αναθέτων φορέας απέρριψε την υποβληθείσα οικονομική προσφορά της ως ασαφή καθόσον έκρινε καταρχήν ότι εσφαλμένως για τον υπολογισμό της βασίστηκε στα άτομα που προκύπτουν από τις ώρες του τιμολογίου προσφοράς και όχι στις ώρες, αντιπαραβάλλοντας δε τα ποσά που δήλωσε στο πεδίο των μεικτών αποδοχών προσωπικού και για κάλυψη ρεπό για τις 8ωρες βάρδιες και τις 5ωρες βάρδιες με τα ποσά της προσωρινής αναδόχου δεύτερης παρεμβαίνουσας ισχυρίζεται ότι αυθαίρετα, αόριστα και άνευ οιασδήποτε νόμιμης αιτιολογίας κρίνει το απαράδεκτο των δικών της αριθμητικών δεδομένων, αρκείται μόνο στην αιτιολογία ότι: *«Σε αντίθετη περίπτωση όφειλε η προσφέρουσα να υπολογίσει τις μικτές αποδοχές με τον πραγματικό αριθμό των εργαζομένων (φυσική παρουσία) που θα*

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

χρησιμοποιήσει για 8ωρες και 5ωρες βάρδιες ήτοι 160 άτομα και 65 άτομα αντίστοιχα». Συναφώς, υποστηρίζει ότι ο αναθέτων φορέας αναφέρει ότι, ακόμη και εάν γινόταν δεκτός ο εσφαλμένος τρόπος υπολογισμού της αναφορικά με τις μικτές αποδοχές, υφίσταται σφάλμα στον εκ μέρους της υπολογισμό κάλυψης κανονικής αδειάς περιοριζόμενη και πάλι στην αόριστη αναγραφή του κατά την κρίση της ορθού ποσού των 174.675,61€ για 8ωρες βάρδιες και 77.375,13€ για 5ωρες βάρδιες και ότι άνευ οιασδήποτε περαιτέρω αιτιολογίας και αναφοράς του μαθηματικού τρόπου με τον οποίο καταλήγει στην εξεύρεση των κατά την κρίση της «ορθών» ποσών, χωρίς να αιτιολογήσει επαρκώς την διαπιστούμενη πλημμέλεια της οικονομικής προσφοράς της, την απορρίπτει ως υπολειπόμενη του ελάχιστου νόμιμου κόστους κατά τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας, υποστηρίζοντας ότι η ως άνω αιτιολογία απόρριψης της προσφοράς της είναι όλως ανααιτιολόγητη, αόριστη και αναπόδεικτη, καθόσον ουδόλως παραθέτει τον τρόπο υπολογισμού δια του οποίου καταλήγει στα κατά την κρίση της ορθά ποσά ή προσδιορίζει πού εμφιλοχώρησε το «σφάλμα» και η πλημμέλεια της οικονομικής της προσφοράς. Εν συνεχεία, υποστηρίζει ότι η δεύτερη παρεμβαίνουσα δήλωσε συνολικό εργατικό κόστος ίσο με 3.990.865,06 €, ενώ η προσφεύγουσα δήλωσε συνολικό εργατικό κόστος ίσο με 4.003.783,40 €, ότι τόσο η δεύτερη παρεμβαίνουσα, όσο και η προσφεύγουσα στις προσφορές δήλωσαν ότι θα απασχολήσουν το ίδιο αριθμό εργαζόμενων, ανερχόμενο σε 263 εργαζόμενους και ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα ακολούθησε διαφορετική μεθοδολογία υπολογισμού του εργοδοτικού κόστους σε σχέση με αυτήν της προσωρινής αναδόχου εταιρείας τούτο ουδόλως καθιστά την προσφορά της παράνομη και ως εκ τούτου απορριπτέα (ΕΑ ΣΤΕ 272/2008), ιδίως μάλιστα όταν έχει υπολογίσει συνολικά υψηλότερο εργατικό κόστος σε σχέση με την προσωρινή ανάδοχο δεύτερη παρεμβαίνουσα. Ακόμη, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι υπολόγισε τις τιμές λαμβάνοντας υπόψη σε πόσα άτομα πλήρους απασχόλησης αντιστοιχούν οι προβλεπόμενες ώρες της οικείας διακήρυξης, καθόσον στους παρατιθέμενους όρους της διακήρυξης δεν ορίζεται ρητώς ότι για τις απαιτούμενες για την εκτέλεση των επίδικων υπηρεσιών ώρες απασχόλησης αντιστοιχούν σε τόσα άτομα πλήρους απασχόλησης, ενώ σε περίπτωση που ο υποψήφιος

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

ανάδοχος επιλέξει όπως του παρέχεται η σχετική δυνατότητα από τους ίδιους όρους να απασχολήσει άτομα με μερική απασχόληση, ο αριθμός των ατόμων θα πρέπει να αυξηθεί αναλόγως και ότι, κατά την σοβαρώς πιθανολογούμενη έννοια των όρων αυτών, η οικονομική προσφορά των υποψηφίων ως προς το κόστος αμοιβής των καθαριστών δεν πρέπει να διαμορφώνεται καταρχήν με βάση υπολογισμού τα άτομα φυσικής παρουσίας (λ.χ. Άτομα πλήρους απασχόλησης) αλλά δύναται να διενεργηθεί με βάση υπολογισμού τις απαιτούμενες ώρες απασχόλησης, όπως εμφανίζονται στο παρατιθέμενο Παράρτημα II – Οικονομική Προσφορά (ΔΕΦΑΘ 128/2021 ΙΒ Τμήμα εξ αντιδιαστολής καθόσον στην εκεί διακήρυξη οριζόταν ρητά ως βάση υπολογισμού ο αριθμός των ατόμων πλήρους απασχόλησης με βάση την οικεία διακήρυξη), με δεδομένο ότι στην οικεία διακήρυξη δεν επιβάλλεται μονοσήμαντα η απασχόληση εργαζομένων πλήρους απασχόλησης για την κάλυψη των αναγκών της σύμβασης, ούτε όμως προκύπτει ότι στην περίπτωση που δηλώνεται ότι θα απασχοληθούν εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης θα πρέπει για την κάλυψη των αναγκών καθαριότητας του αναθέτοντος φορέα οι εργαζόμενοι αυτοί να απασχοληθούν οπωσδήποτε για 40 ώρες εβδομαδιαίως έκαστος, αρκεί να καλύπτονται οι συνολικές ώρες απασχόλησης για την κάλυψη των αναγκών της σύμβασης κατά τις απαιτήσεις που προβλέπονται από την διακήρυξη. Συναφώς, υποστηρίζει ότι, στην αντίθετη περίπτωση, εάν λάμβανε υπόψη σε πόσα άτομα πλήρους απασχόλησης αντιστοιχούν οι ώρες της διακήρυξης θα κατέληγε σε υπολογισμό περισσότερων ωρών εργασίας, προκειμένου δε να καταδειχθεί η πλημμέλεια του συμπροσβαλλόμενου Πρακτικού της Επιτροπής του Διαγωνισμού, ισχυρίζεται πως, στην περίπτωση που υπολόγιζε 160 άτομα 8ωρης απασχόλησης, αυτό θα κατέληγε σε $(160 \text{ άτομα}) \cdot (40 \text{ ώρες/εβδομάδα}) \cdot (52,143 \text{ εβδομάδες/έτος}) = 333.715 \text{ ώρες ετησίως}$ για τους εργαζόμενους σε 8ωρες βάρδιες, αντί των $181.888 + 100.368 + 31.152 + 19.352 = 332.760 \text{ ωρών ετησίως}$ που απαιτεί η διακήρυξη, αντίστοιχα δε συμβαίνει και στους εργαζόμενους με 5ωρη απασχόληση, επομένως, ισχυρίζεται ότι ορθά υπολόγισε το εργατικό κόστος, ελλείψει οιασδήποτε περί του αντιθέτου ρητής διάταξης της οικείας διακήρυξης, επισημαίνει δε το γεγονός ότι τόσο η προσφεύγουσα, όσο και η ήδη αναδειχθείσα προσωρινή μειοδότηρια δεύτερη

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

παρεμβαίνουσα έχουν δηλώσει τα ίδια άτομα (263 άτομα φυσική παρουσία), που αντιστοιχούν σε 159,542466 άτομα πλήρους απασχόλησης (160 άτομα ως φυσική παρουσία) για την εκτέλεση των 8ωρων βαρδιών και σε 64,318493 άτομα πλήρους απασχόλησης ή 102,91 άτομα μερικής απασχόλησης (103 άτομα ως φυσική παρουσία) για την εκτέλεση των 5ωρων βαρδιών. Εν συνεχεία, αναφέρει ότι αναγάγει την οικονομική προσφορά της σε ισοδύναμους πλήρους απασχόλησης ωρομίσθιους, υπολογίζοντας αυτούς εκ των συνολικώς ζητούμενων ωρών εργασίας (πρβλ. με αριθμ. 1556/2020 απόφαση της ΑΕΠΠ σκέψη 4 *ad hoc*), ειδικότερα, οι αριθμοί των 159,542466 και των 64,318493 ατόμων αποτελούν μονάδα αναγωγής του χρόνου απασχόλησης και άρα του κόστους για λόγους διευκόλυνσης των λογιστικών υπολογισμών και ενσωματώνουν έτσι, δια του πολλαπλασιασμού τους με το κόστος θέσης εργασίας ανά μήνα, κάθε επιμέρους πηγή άμεσου και έμμεσου μισθοδοτικού κόστους και κάθε ασφαλιστικό κόστος, οδηγώντας έτσι στην ενσωμάτωσή του στο τελικό αποτέλεσμα (πρβλ. 186/2019 ΑΕΠΠ). Ειδικότερα, η προσφεύγουσα αναφέρει τον κάτωθι υπολογισμό στην προσφυγή της και προκειμένου για την εξεύρεση του απαιτούμενου αριθμού των εργαζομένων συμπεριλαμβανομένων αυτών που απαιτούνται για κάλυψη των ρεπό, που θα απασχολούνται σε 8ωρες βάρδιες: *«Πλήρους Απασχόλησης: Διαιρούμε τις ετήσιες ώρες 332.760 με τις 52,142857 εβδομάδες/έτος (365 ημέρες/7 ημέρες) για να υπολογίζουμε τις ώρες που απαιτούνται ανά εβδομάδα και στη συνέχεια με τις 40 ώρες για να υπολογίσουμε τα άτομα πλήρους απασχόλησης που απαιτούνται. Κατ' αυτόν τον τρόπο έχουμε τον εξής μαθηματικό υπολογισμό: $332.760 / (365/7) / 40 = 159,542466$ άτομα πλήρους απασχόλησης ή 160 άτομα ως φυσική παρουσία για εκτέλεση των 8ωρων βαρδιών. Αντίστοιχα, προκειμένου για την εξεύρεση του απαιτούμενου αριθμού των εργαζομένων συμπεριλαμβανομένων αυτών που απαιτούνται για κάλυψη των ρεπό που θα απασχολούνται σε 5ωρες βάρδιες προβαίνουμε στον κάτωθι υπολογισμό: ΠΛΗΡΟΥΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ: Διαιρούμε τις ετήσιες ώρες 134.150 με τις 52,142857 εβδομάδες/έτος (365 ημέρες/7 ημέρες) για να υπολογίζουμε τις ώρες που απαιτούνται ανά εβδομάδα και στη συνέχεια με τις 40 ώρες για να υπολογίσουμε τα άτομα πλήρους απασχόλησης που απαιτούνται. ΦΥΣΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ: Διαιρούμε τις*

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

ετήσιες ώρες 134.150 με τις 52,142857 εβδομάδες/έτος (365 ημέρες/7 ημέρες) για να υπολογίζουμε τις ώρες που απαιτούνται ανά εβδομάδα και στη συνέχεια με τις 25 ώρες για να υπολογίσουμε τα άτομα που απαιτούνται ως φυσική παρουσία. Κατ' αυτόν τον τρόπο έχουμε τον εξής μαθηματικό υπολογισμό: $134.150/(365/7)/40 = 64,318493$ άτομα πλήρους απασχόλησης ή $134.150/(365/7)/25 = 102,91$, δηλαδή 103 άτομα ως φυσική παρουσία.».

Ακολούθως, για τον υπολογισμό των επιμέρους ποσών που συνθέτουν το εργατικό κόστος, παραθέτει την ήδη υποβληθείσα ανάλυση εργατικού κόστους διακριτά για απασχόληση σε 8ωρες βάρδιες και για απασχόληση σε 5ωρες βάρδιες κατ' απαίτηση του αιτήματος του αναθέτοντος φορέα, παραθέτοντας μνεία τόσο της μεθόδου υπολογισμού βάσει των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας όσο και του σχετικώς εκάστοτε ακολουθούμενου τύπου υπολογισμού προκειμένου για την εξαγωγή του τελικού αποτελέσματος, παραθέτει δε και σκέψη της υπ' αρ. 1556/2020 απόφασης της ΑΕΠΠ της οποίας η κρίση επικυρώθηκε με την υπ' αρ. 21/2021 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, σύμφωνα με την οποία, εφόσον οι δηλωθείσες εβδομαδιαίες ώρες εργασίας κάλυπταν τις σχετικές απαιτήσεις της διακήρυξης, συνάγεται από μόνη την αναγωγή αυτή ότι θα απασχοληθούν στο έργο λιγότερα από τα απαιτούμενα από την διακήρυξη άτομα. Επί του λόγου αυτού η πρώτη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι από τη Διακήρυξη προκύπτει ότι ο υπολογισμός του εργατικού κόστους στην οικονομική προσφορά θα πρέπει να γίνεται με βάση την εργατοώρα και ότι η προσφεύγουσα εσφαλμένα κατά παράβαση των οριζόμενων στη Διακήρυξη και τα Υποδείγματα της Οικονομικής προσφοράς μετέτρεψε τις ώρες σε άτομα πλήρους απασχόλησης και με βάση την αντίθετη στη Διακήρυξη μετατροπή, υπολόγισε το εργατικό κόστος. Η δεύτερη παρεμβαίνουσα ως προς τον λόγο αυτό υποστηρίζει ότι από τους παρατιθέμενους στην παρέμβασή της όρους της Διακήρυξης προκύπτει σαφώς ότι βάση υπολογισμού του εργατικού κόστους είναι ο αριθμός των ωρών απασχόλησης του προσωπικού των υποψηφίων αναδόχων και όχι ο αριθμός των ατόμων πλήρους απασχόλησης που αντιστοιχούν στις ανωτέρω ώρες, επομένως, καταρχάς, ο τρόπος σύνταξης της οικονομικής της προσφοράς αντιβαίνει σε ρητό και σαφή όρο της Διακήρυξης και ότι, σε κάθε περίπτωση, με τη μέθοδο που χρησιμοποίησε

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

η προσφεύγουσα και την αναγωγή τόσο των ωρών απασχόλησης που αντιστοιχούν σε 8ωρες βάρδιες όσο και των ωρών απασχόλησης που αντιστοιχούν σε 5ωρες βάρδιες σε άτομα πλήρους απασχόλησης (159,542466 άτομα πλήρους απασχόλησης για 8ωρες βάρδιες και 64,318493 άτομα πλήρους απασχόλησης για 5ωρες βάρδιες) κατέληξε σε εργατικό κόστος που υπολείπεται του νομίμου. Συναφώς, υποστηρίζει ότι από το δηλωθέν από την προσφεύγουσα ποσό νόμιμου ωρομισθίου των 29,04 ευρώ προκύπτει ότι το νόμιμο ωρομίσθιο ανέρχεται στο ποσό των 4,356 ευρώ ($29,04 \cdot 6 / 40 = 4,356$), ωστόσο, αν διαιρέσει κανείς το ποσό που η προσφεύγουσα δηλώνει ως νόμιμες μικτές αποδοχές των εργαζομένων της πλήρους απασχόλησης (1.740.093,73 ευρώ) με τις ώρες της Διακήρυξης που αντιστοιχούν στις ώρες απασχόλησης του προσωπικού πλήρους απασχόλησης (προσαυξημένες ανάλογα για τη νυχτερινή εργασία τις καθημερινές, για την εργασία Κυριακές και αργίες και για τη νυχτερινή εργασία Κυριακές και αργίες, όπως αναλύεται στον πίνακα που ακολουθεί), δηλαδή με 400.568,00 ώρες, τότε προκύπτει ότι ωρομίσθιο στο οποίο στηρίζεται η προσφορά της προσφεύγουσας ανέρχεται στο ποσό των 4,344 ευρώ και υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου ($1.740.093,73 \text{ €} / 400.568,00 \text{ ώρες} = 4,344 \text{ €}$), αντίστοιχα, αν διαιρέσει κανείς το ποσό που η προσφεύγουσα δηλώνει ως νόμιμες μικτές αποδοχές των εργαζομένων της μειωμένης απασχόλησης (770.800,17 ευρώ) με τις ώρες της Διακήρυξης που αντιστοιχούν στις ώρες απασχόλησης του προσωπικού μειωμένης απασχόλησης (προσαυξημένες ανάλογα για τη νυχτερινή εργασία τις καθημερινές και για τη νυχτερινή εργασία Κυριακές και αργίες, όπως αναλύεται στον πίνακα που ακολουθεί), δηλαδή με 177.437,50 ώρες, τότε προκύπτει επίσης ότι και σ' αυτή την περίπτωση ωρομίσθιο στο οποίο στηρίζεται η προσφορά της προσφεύγουσας ανέρχεται στο ποσό των 4,344 ευρώ και υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου ($770.800,17 \text{ €} / 177.437,50 \text{ ώρες} = 4,344 \text{ €}$), συνεπώς, ισχυρίζεται ότι οι μικτές αποδοχές που έχει υπολογίσει η προσφεύγουσα υπολείπονται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους σύμφωνα με το δηλωθέν από την ίδια ημερομίσθιο και ότι ο εσφαλμένος αυτός και μη νόμιμος υπολογισμός των μικτών αποδοχών συμπαρασύρει και τον υπολογισμό των δώρων Πάσχα – Χριστουγέννων, του επιδόματος αδείας, της κάλυψης κανονικής αδείας και

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

των εργοδοτικών εισφορών και το σύνολο του εργατικού κόστους της προσφεύγουσας καταλήγει κάτω του ελάχιστου νόμιμου. Η τρίτη παρεμβαίνουσα επί του λόγου αυτού ισχυρίζεται ότι η προσφεύγουσα παραβιάζει και δεν ακολουθεί τους επί ποινή απόρριψης όρους της διακήρυξης, σχετικά με τον τρόπο κατάρτισης και υποβολής των οικονομικών προσφορών, καθόσον υπολογίζει το εργατικό κόστος, κατά παρέκκλιση των όρων της διακήρυξης, καθώς και της αρχής της τυπικότητας, με αποτέλεσμα το παράνομο της οικονομικής της προσφοράς, διότι σύμφωνα με το Παράρτημα II της Διακήρυξης και ειδικότερα σύμφωνα με τον πίνακα «ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΓΙΑ Τ... .. Τ... .. Τ... ..» του ως άνω παραρτήματος (σελ. 65-66 της ..... Διακήρυξης), ως βάση υπολογισμού του εργατικού κόστους για το υπό κρίση έργο θέτονται οι ώρες απασχόλησης, οιοσδήποτε δε διαφορετικός υπολογισμός οδηγεί στην άνευ ετέρου απόρριψη των προσφορών των συμμετεχόντων, παραθέτει δε και τον πίνακα «ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΓΙΑ Τ... ..» του ως άνω παραρτήματος II της διακήρυξης και υποστηρίζει ότι, από το περιεχόμενο του ανωτέρω πίνακα, προκύπτει πέραν πάσης βεβαιότητας, ότι η οικονομική προσφορά και κατ' επέκταση το εργατικό κόστος για το υπό κρίση έργο, υπολογίζεται επί ποινή αποκλεισμού, επί τη βάσει των ωρών απασχόλησης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, κάθε δε απόκλιση από τις ανωτέρω ρητές και σαφείς απαιτήσεις της διακήρυξης, επισύρει την ποινή του αποκλεισμού, σύμφωνα με τους όρους 2.4.4 και το Παράρτημα II της διακήρυξης, επομένως οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς οφείλουν κατά την κατάρτιση των οικονομικών τους προσφορών να ακολουθήσουν τον εξής επί ποινή απόρριψης, τρόπο υπολογισμού: [ώρες X ..... € / ώρα (ήτοι κόστος εργατοώρας) =.....], σε περίπτωση δε προσαύξησης, ήτοι σε περίπτωση νυκτερινής απασχόλησης ή απασχόλησης κατά τις Κυριακές και τις Αργίες, ακολουθείται υποχρεωτικά ο κατωτέρω τύπος: [ώρες X ..... € / ώρα (ήτοι κόστος εργατοώρας προσαυξημένη με τη νόμιμη προσαύξηση Κυριακής και Αργίας ή νυκτερινής απασχόλησης κλπ) =.....], ωστόσο, ισχυρίζεται ότι η προσφεύγουσα ακολούθησε τρόπο υπολογισμού του εργατικού της κόστους, τόσο για τους εργαζόμενους 8ωρης απασχόλησης όσο και για τους εργαζόμενους 5ωρης απασχόλησης με βάση τον αριθμό

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

ατόμων και όχι σύμφωνα με τις εργατώρες φύλαξης, παραβιάζοντας τους όρους της διακήρυξης ως προς τη σύνταξη των οικονομικών προσφορών, επομένως, υποστηρίζει ότι προκύπτει πέραν πάσης βεβαιότητας ότι η προσφεύγουσα υπολογίζει την οικονομική της προσφορά και το εργατικό της κόστους, επί τη βάσει των ατόμων που θα απασχοληθούν στο υπό κρίση έργο και όχι επί τη βάσει των ωρών απασχόλησης, όπως ρητά και επί ποινή αποκλεισμού απαιτείται από την υπό κρίση διακήρυξη. Επικαλείται δε τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της τυπικότητας και υποστηρίζει ότι η οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας παραβιάζει τις τεχνικές προδιαγραφές και απαιτήσεις της διακήρυξης που έχουν τεθεί από τη διακήρυξη και γι' αυτό το λόγο ορθώς ο αναθέτων φορέας απέρριψε την οικονομική της προσφορά.

18. Επειδή, με τον πρώτο ισχυρισμό του δεύτερου λόγου της υπό κρίση προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η κρίση της Επιτροπής του Διαγωνισμού με την οποία έγινε αποδεκτή η προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας και αναδείχθηκε αυτή προσωρινή ανάδοχος και η προσβαλλόμενη που την επικύρωσε είναι όλως εσφαλμένη και πλημμελής καθόσον ουδόλως διέγνωσε τις ουσιώδεις πλημμέλειες που εντοπίζονται στην οικονομική προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας και οι οποίες παραβιάζουν τους ουσιώδεις και επί ποινή όρους της διακήρυξης και των απαρέγκλιτων διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας και του άρθρου 68 του Ν. 3863/2010. Ειδικότερα, υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με την υποβληθείσα οικονομική της προσφορά δηλώνει το ίδιο μικτό κόστος ανά ώρα τόσο για τους απασχολούμενους σε 5ωρες βάρδιες (00.30-5.30 = 8,6307 ευρώ) όσο και για τους απασχολούμενους σε 8ωρες βάρδιες σύμφωνα με την οικονομική της προσφορά (8,6307 ευρώ) και ότι η προφανής αυτή αναντιστοιχία άγει σε υπολογισμό του εργατικού κόστους σε ύψος κατώτερο του νόμιμου, συγκεκριμένα, με δεδομένο ότι για τους απασχολούμενους σε 5ωρες βάρδιες αντιστοιχούν μειωμένες εισφορές σύμφωνα με την εργατική νομοθεσία σε σχέση με τους απασχολούμενους σε 8ωρες βάρδιες (πλήρους απασχόλησης και άρα ποσοστό εισφορών ύψους 24,69%) ανερχόμενες σε ποσοστό 23,02% και αφορούν εργαζόμενους μερικής απασχόλησης, ουδόλως το μικτό κόστος ανά ώρα δύναται να είναι το ίδιο και για τις δύο κατηγορίες, όπως

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

εσφαλμένως αναγράφει η δεύτερη παρεμβαίνουσα. Ακόμη, παραθέτοντας πίνακα βάσει του οποίου ευρίσκεται ο αριθμός των ωρομισθίων σε πόσες ώρες αντιστοιχούν χωρίς τις προσαυξήσεις, ισχυρίζεται ότι, δεδομένου ότι το συνολικό εργατικό κόστος σύμφωνα με την υποβληθείσα οικονομική προσφορά της δεύτερης παρεμβαίνουσας ανέρχεται σε 2.776.650,43 € ανά έτος, το κόστος ανά ώρα χωρίς προσαυξήσεις διαμορφώνεται ως εξής $2.776.650,43 \text{ €} / 400.568 \text{ ώρες} = 6,931783 \text{ €/Ωρα}$ και όχι 6,90453 €/ώρα που δηλώνει και ότι με βάση τα εκ μέρους της δηλούμενα ποσά και υπολογισμούς για τους εργαζόμενους 8ωρης απασχόλησης όφειλε να είναι Δευτέρα – Σάββατο 6,931783 Νύχτα Δευτέρα – Σάββατο 8,664729 Κυριακή – Αργίες 12,130620 Νύχτα Κυριακή – Αργίες 13,863566 και το εργατικό της κόστος και δη η οικονομική της προσφορά λαμβάνοντας υπόψη τους ορθούς υπολογισμούς κατά τα ανωτέρω σύμφωνα με την εργατική νομοθεσία θα ανερχόταν: Για τις 181.888 ώρες: κόστος ωριαίας απασχόλησης: $6,931783 = 1.260.808,15 \text{ €}$ Για τις 100.368 ώρες: κόστος ωριαίας απασχόλησης: $8,664729 = 869.661,52\text{€}$ Για τις 121.150 ώρες: κόστος ωριαίας απασχόλησης: $8,6307 = 1.045.609,31\text{€}$ Για τις 31.152 ώρες: κόστος ωριαίας απασχόλησης: $12,13062 = 377.893,07\text{€}$ Για τις 19.352 ώρες: κόστος ωριαίας απασχόλησης: $13,86357 = 268.287,73 \text{ €}$ Για τις 13.000 ώρες: κόστος ωριαίας απασχόλησης: $13,8091 = 179.518,30\text{€}$ Και Συνολικά στο ποσό των 4.001.778,08€. Η δεύτερη παρεμβαίνουσα επί του ισχυρισμού αυτού υποστηρίζει ότι προβάλλεται αλυσιτελώς, διότι αναφέρονται στο πεδίο της οικονομικής προσφοράς της που περιλαμβάνεται στον Πίνακα «ΤΙΜΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΚΑΙ Τ... ..», που όμως ως τιμή δεν επηρεάζει τον υπολογισμό του εργατικού κόστους και ότι θα πρέπει να γίνει με σαφήνεια η διάκριση μεταξύ Τιμολογίου Προσφοράς και υπολογισμού εργατικού κόστους, καθώς στο Τιμολόγιο Προσφοράς ο υποψήφιος υπολογίζει την τιμή της προσφοράς του που θα αποτελεί το συμβατικό τίμημα, στην ανάλυση του άρθρου 68 του ν. 3863/2010 υπολογίζει το εργατικό του κόστος, δηλαδή τα χρήματα που θα καταβάλλει στους εργαζομένους του, και ότι αυτό που είναι κρίσιμο για λόγους νομιμότητας είναι η τιμή της προσφοράς (ως προς το τμήμα που αφορά το εργατικό κόστος) να μην υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους. Συναφώς υποστηρίζει ότι στην πρώτη σελίδα της οικονομικής

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

προσφοράς της (Τιμολόγιο Προσφοράς) περιλαμβάνεται η τιμή της προσφοράς της που είναι 3.990.865,06 € και στη δεύτερη σελίδα περιλαμβάνεται η ανάλυση του εργατικού κόστους κατά το άρθρο 68 του ν. 3863/2010, στην οποία υπάρχει χωριστός υπολογισμός του εργατικού κόστους 5ωρης απασχόλησης και του εργατικού κόστους 8ωρης απασχόλησης, το δε άθροισμα είναι 3.990.865,06 €, συνεπώς υποστηρίζει ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ υπολογισμού εργατικού κόστους και του συνολικού ποσού που περιλαμβάνεται στο Τιμολόγιο Προσφοράς της και η προσφορά της είναι απολύτως νόμιμη. Επίσης, υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα εκκινεί από την εσφαλμένη παραδοχή ότι το εργατικό κόστος ανά ώρα που αντιστοιχεί στην 8ωρη και 5ωρη απασχόληση του προσωπικού της δεύτερης παρεμβαίνουσας στις βάρδιες που απαιτεί η Διακήρυξη πρέπει να αποτυπώνεται στον επίμαχο Πίνακα «ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΓΙΑ Τ... ..», η οποία παραδοχή υποστηρίζει πως είναι απολύτως εσφαλμένη και ότι ο πίνακας του Τιμολογίου απεικονίζει τον μέσο όρο τιμής ανά ώρα στις αντίστοιχες βάρδιες. Ακόμη, ισχυρίζεται πως το συνολικό ποσό του Τιμολογίου (ίδ. πεδίο $\Sigma T1=A1+A2+A3+A4+A5+A6$) ισούται με το συνολικό εργατικό κόστος, ποσού 3.990.856,06 ευρώ, που αντιστοιχεί στις νόμιμες αποδοχές του προσωπικού της για 8ωρη και 5ωρη απασχόληση στις βάρδιες που απαιτεί η Διακήρυξη ..... και δεν επηρεάζεται από το ποσό αυτό που είναι απλώς πληροφοριακού χαρακτήρα και αφορά το Τιμολόγιο Προσφοράς της προς τον αναθέτοντα φορέα, το οποίο έχει διευκρινιστεί και αναλυθεί επακριβώς στο με ημερομηνία 29-04-2021 έγγραφο των διευκρινίσεων της προς τον αναθέτοντα φορέα, ύστερα από την υπ' αριθμ. πρωτ. 6082/21-4-2021 πρόσκληση με την οποία της ζητήθηκε να καταθέσει την ανάλυση εργατικού κόστους πλήρους και μειωμένης απασχόλησης και ότι το εργατικό κόστος και όχι η συγκεκριμένη τιμή αποτέλεσε βάση του υπολογισμού της ώρας χρέωσης ανά βάρδια που απεικονίστηκε στο επίμαχο Τιμολόγιο. Ακόμη, ισχυρίζεται ότι με βάση τις ώρες απασχόλησης του Τιμολογίου Προσφοράς υπολόγισε το ετήσιο σύνολο μικτών αποδοχών των εργαζομένων της για πλήρη (8ωρες βάρδιες) και μειωμένη απασχόληση (5ωρες βάρδιες) πολλαπλασιάζοντάς τες με το νόμιμο ωρομίσθιο (4,356 €) προσαυξημένο κατά 25% για νυχτερινή εργασία τις καθημερινές, κατά 75% για εργασία σε

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

Κυριακές – Αργίες και κατά 100% για νυχτερινή εργασία σε Κυριακές – Αργίες και ότι έτσι, προέκυψε ότι το ετήσιο σύνολο μικτών αποδοχών για εργαζομένους πλήρους απασχόλησης ανέρχεται στο ποσό του 1.744.874,21 € (= 792.304,13 € για πρωινή – απογευματινή εργασία τις καθημερινές + 546.503,76 € για νυχτερινή εργασία τις καθημερινές + 237.471,70 € για πρωινή - απογευματινή εργασία τις Κυριακές και αργίες + 168.594,62 για νυχτερινή εργασία τις Κυριακές – αργίες) και ότι το ετήσιο σύνολο μικτών αποδοχών για εργαζομένους μειωμένης απασχόλησης ανέρχεται στο ποσό των 772.917,75 € (= 659.661,75 € για νυχτερινή εργασία τις καθημερινές + 113.256,00 για νυχτερινή εργασία τις Κυριακές – αργίες). Εν συνεχεία, παραθέτει πίνακα ανάλυσης νόμιμου εργατικού κόστους από τον οποίο υποστηρίζει ότι υπολόγισε απολύτως νόμιμα το συνολικό εργατικό κόστος για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης στο ποσό των 3.990.865,06 ευρώ, συμπ/νων των εργοδοτικών εισφορών και ότι, αφού υπολόγισε τις ώρες απασχόλησης με τις ανάλογες προσαυξήσεις για απασχόληση τη νύχτα, τις Κυριακές και Αργίες και τη νύχτα σε Κυριακές και Αργίες, διαίρεσε το συνολικό εργατικό κόστος με τις ετήσιες ώρες απασχόλησης και εξήγαγε την τιμή της ωροχρέωσης: 6,9045 (=3.990.865,06 € συνολικό εργατικό κόστος / 578.005,50 € ετήσιες ώρες), στην τιμή αυτή εφάρμοσε προσαύξηση 25% για τις βάρδιες 22:00-06:00 και 00:30-05:30 τις καθημερινές (6,9045 € + 25% = 8,6307 €), προσαύξηση 75% για τις βάρδιες 06:00-22:00 τις Κυριακές και αργίες (6,9045 € + 75% = 12,0829 €) και προσαύξηση κατά 100% για τις βάρδιες 22:00-06:00 και 00:30-05:30 τις Κυριακές και αργίες (6,9045 € + 100% = 13,8091 €), μ' αυτή τη μέθοδο, επομένως, ισχυρίζεται ότι υπολογίστηκαν οι ώρες χρέωσης που αποτυπώθηκαν στο επίμαχο Τιμολόγιο προσφοράς και οι οποίες ουδόλως επηρεάζουν τη νομιμότητα του εργατικού κόστους με βάση το οποίο θα αμείβεται το προσωπικό της 8ωρης και 5ωρης απασχόλησης, υποστηρίζει δε ότι στο ίδιο εργατικό κόστος θα κατέληγε ακόμα και αν δεν χρησιμοποιούσε ως βάση για την ενιαία συμπλήρωση Τιμολογίου της προσφοράς της την τιμή χρέωσης των 6,90453 ευρώ ανά ώρα με τις ανάλογες προσαυξήσεις, αλλά διακρίνει με βάση την 8ωρη και 5ωρη απασχόληση, ως προς την 8ωρη απασχόληση, το εργατικό κόστος της προσφοράς της ανέρχεται στο ποσό των 2.776.650,43 ευρώ και οι ετήσιες

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

ώρες (με τις ανάλογες προσαυξήσεις) σε 400.568,00, το δε πηλίκο των 2.776.650,43 ευρώ / 400.568,00 ώρες καταλήγει στο ποσό των 6,9318 ευρώ ανά ώρα, το οποίο με τις ανάλογες προσαυξήσεις για νυχτερινή εργασία τις καθημερινές, εργασία σε Κυριακές και αργίες και νυχτερινή εργασία σε Κυριακές και αργίες διαμορφώνεται ως εξής: Δευτέρα – Παρασκευή 181.888 6,931782943220630 1.260.808,1360 Νύχτα Δευτέρα – Παρασκευή 100.368 8,664728679025780 869.661,4881 Κυριακή – Αργίες 31.15212,13062015063610 377.893,0789 Νύχτα Κυριακές – Αργίες 19.352 13,86356588644130 268.287,7270 Ετήσιο εργατικό κόστος 2.776.650,43, ως προς την 5ωρη απασχόληση, το εργατικό κόστος της προσφοράς της ανέρχεται στο ποσό του 1.214.214,63 ευρώ και οι ετήσιες ώρες (με τις ανάλογες προσαυξήσεις) σε 177.437,50, το δε πηλίκο του 1.214.214,63 ευρώ / 177.437,50 ώρες καταλήγει στο ποσό των 6,8431 ευρώ ανά ώρα, το οποίο με τις ανάλογες προσαυξήσεις για νυχτερινή εργασία τις καθημερινές και νυχτερινή εργασία σε Κυριακές και αργίες διαμορφώνεται ως εξής: Νύχτα Δευτέρα - Παρασκευή 121.150 8,55381916167665 1.036.295,19 Νύχτα Κυριακές - Αργίες 13.000 13,6861106586826 177.919,44 Ετήσιο εργατικό κόστος 1.214.214,63, δηλαδή υποστηρίζει ότι προκύπτει συνολικό εργατικό κόστος ποσού 3.990.865,06 € (=2.776.650,43 € +1.214.214,63 €), επομένως, ακόμα και αν λάμβανε ως βάση για τη συμπλήρωση του σχετικού πεδίου του Πίνακα του Τιμολογίου διαφορετική τιμή ώρας για τις βάρδιες 8ωρης απασχόλησης και διαφορετική τιμή ώρας για τις βάρδιες 5ωρης απασχόλησης, καμία επιρροή δεν θα ασκούσε στο εργατικό κόστος που είχε υπολογιστεί στην προσφορά της, διότι το κρίσιμο εν προκειμένω δεν είναι η τιμή που αποτυπώνεται στον Πίνακα του Τιμολογίου, αλλά ότι οι υπολογισμοί του εργατικού κόστους είναι ορθοί και ότι το σύνολο του Τιμολογίου της προσφοράς της ταυτίζεται με το συνολικό εργατικό κόστος στο οποίο έχουμε βασίσει την προσφορά της, συναφώς, υποστηρίζει ότι η Διακήρυξη δεν προβλέπει συγκεκριμένο τρόπο συμπλήρωσης του σχετικού πεδίου του Τιμολογίου και πως η προσφεύγουσα στη σελίδα 26 της προσφυγής της πολλαπλασιάζει τις ώρες μειωμένης απασχόλησης (121.150 ώρες και 13.000 ώρες) με βάση την τιμή των 6,9318 ευρώ ανά ώρα (με τις ανάλογες προσαυξήσεις για νυχτερινή εργασία τις καθημερινές και τις

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

Κυριακές – Αργίες), η οποία αντιστοιχεί σε 8ωρη απασχόληση και ότι εάν πολλαπλασίαζε τις ως άνω ώρες με τη σωστή τιμή που ανέφερε για τις 5ωρες βάρδιες (6,8431 ευρώ) θα κατέληγε στο εργατικό κόστος που δήλωσε συνολικά (3.990.865,06 €). Επί του ισχυρισμού αυτού ο αναθέτων φορέας με τις απόψεις του υποστηρίζει ότι «*Περαιτέρω, και αναφορικά με την οικονομική προσφορά της εταιρείας ..... , η οποία έχει βαρύνουσα σημασία, εφόσον αυτή έχει αναδειχθεί προσωρινή ανάδοχος του διαγωνισμού ....., σημειωτέα τα ακόλουθα: Η Επιτροπή έκανε αποδεκτή τη μεσοσταθμική εργατοώρα της, ήτοι 6,90453€/ώρα. Η ανάλυση αυτής περιγράφεται παρακάτω: Υπολογισμός μεσοσταθμικής εργατοώρας: □ για 8ωρες βάρδιες, η εργατοώρα με ΕΛΠΚ είναι 6,9297€/ώρα με βάση τον τρόπο υπολογισμού της εταιρείας ..... . □ ομοίως, για τις 5ωρες βάρδιες, η εργατοώρα με ΕΛΠΚ είναι 6,8375€/ώρα. Το σύνολο των ωρών για τις 8ωρες βάρδιες είναι 332.760 ώρες και για τις 5ωρες βάρδιες 134.150 ώρες. Συνολικά οι ώρες είναι 466.910. Επομένως, μεσοσταθμικά προκύπτει: □ για τις 8ωρες βάρδιες $332.760/466.910 * 6,9297 = 4,9387$ €/ώρα □ για τις 5ωρες βάρδιες $134.150/466.910 * 6,8375 = 1,9645$ €/ώρα Η συνολική μεσοσταθμική εργατοώρα είναι $4,9387 + 1,9645 = 6,9032$ €/ώρα Η μεσοσταθμική εργατοώρα 6,90453 €/ώρα που υπολόγισε η εταιρεία ..... κρίνεται αποδεκτή.*». Με τον δεύτερο ισχυρισμό η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι σύμφωνα με τη σχετική με αριθμό 3 χορηγηθείσα από 10-3-2021 διευκρίνιση του αναθέτοντα φορέα ορίστηκε ότι: «*Οι οικονομικοί φορείς κατά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών θα πρέπει να έχουν βεβαίωση δυνατότητας ασφάλισης σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 4.7 της διακήρυξης. Το σχέδιο ασφαλιστηρίου συμβολαίου, το οποίο θα είναι σύμφωνο με τα αναφερόμενα στο άρθρο 4.7 της διακήρυξης το προσκομίζει ο προσωρινός ανάδοχος.*», και ότι η επίμαχη διευκρίνιση με δεδομένη την μη αμφισβήτηση της νομιμότητάς της με προδικαστική προσφυγή και σε περίπτωση απόρριψης αυτής με αίτηση αναστολής, εντάχθηκε στο κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού, συμπληρώνοντας το σχετικό όρο της διακήρυξης (ΕΑ ΣΤΕ 298/2019, 271/2015, 190/2015, 108/2015, 55/2015 κ.α.), υποστηρίζει δε ότι η δεύτερη παρεμβαίνουσα ουδόλως υπέβαλε την απαιτούμενη ως άνω βεβαίωση δυνατότητας ασφάλισης με την προσφορά του προκειμένου για την πλήρωση

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

της απαίτησης του άρθρου 4.7 της διακήρυξης, όπως ρητώς διευκρινίστηκε δυνάμει της απρόσβλητης από 10-3-2021 διευκρίνισης, συνεπώς, η προσφορά της, παραβιάζουσα την ρητή απαίτηση της οικείας διακήρυξης – διευκρίνισης της αναθέτουσας αρχής καθίστατο απορριπτέα, ως μη πληρούσα σύμφωνα με την αρχή της τυπικότητας που διέπει τη διαγωνιστική διαδικασία το σύνολο των τιθέμενων δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προδιαγραφών. Συναφώς, αναφέρει ότι ουδόλως δύναται να κληθεί σε εφαρμογή ούτε η ρύθμιση του άρθρου 42 του ν.4782/2021, η οποία έλαβε χώρα την 9-3-2021 (άρθρο 142 παρ. 2 του ίδιου νόμου) καθόσον δεν καταλαμβάνει και τις εκκρεμείς διαγωνιστικές διαδικασίες (πρβλ. σχετικό με αριθ.μ 2339/16-4-2021 έγγραφο της ΕΑΑΔΗΣΥ), ενώ δεν αφορά ασάφεια δεκτική διευκρίνισης/συμπλήρωσης, παραβιάζοντας την αρχή της τυπικότητας των διαγωνιστικών διαδικασιών. Επί του ισχυρισμού αυτού η δεύτερη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι σε κανέναν όρο της Διακήρυξης, αλλά ούτε και στις επίμαχες διευκρινίσεις, δεν προβλέπεται υποχρέωση των υποψηφίων αναδόχων να συμπεριλάβουν στους φακέλους των δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικών προσφορών την επίμαχη βεβαίωση και ότι το Περιεχόμενο του Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής – Τεχνική Προσφορά» καθορίζεται σαφώς και ρητά στον όρο 2.4.3 της Διακήρυξης, από τον οποίο συνάγεται η υποχρέωση υποβολής στον υποφάκελο των Δικαιολογητικών Συμμετοχής μόνο του Ε.Ε.Ε.Σ. και της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής και στο υποφάκελο της Τεχνικής Προσφοράς μόνο της Υπεύθυνης Δήλωσης του όρου 2.4.3.2, επομένως ισχυρίζεται ότι δεν ήταν υποχρεωμένη να υποβάλει στον φάκελο της προσφοράς της την επίμαχη βεβαίωση, την οποία σημειώνεται ότι είχε ήδη εκδώσει κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς της και είναι σε θέση να προσκομίσει εφόσον της ζητηθεί από τον αναθέτοντα φορέα και ότι η Διακήρυξη δεν απαιτούσε την υποβολή της εν λόγω βεβαίωσης στον φάκελο της προσφοράς, αλλά αρκούσε η συμπλήρωση του Ε.Ε.Ε.Σ. σχετικά με τα κριτήρια επιλογής και η υποβολή αυτού. Συναφώς, υποστηρίζει ότι τυχόν ασάφειες της Διακήρυξης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων (ΕΑ ΣτΕ 423/2011), ενώ εφόσον κριθεί ότι η προσφορά της έχρηζε διευκρίνισης, τότε πρέπει να κληθεί προς συμπλήρωση/διευκρίνιση, με βάση το άρθρο 102 «Συμπλήρωση -

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

αποσαφήνιση πληροφοριών και δικαιολογητικών (Άρθρο 56 παρ. 3 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)» του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 42 του ν. 4782/2021 (ΦΕΚ Α΄ 36) και ισχύει από την 1η Ιουνίου 2021 σύμφωνα με το άρθρο 142 παρ. 2 του ίδιου ως άνω νόμου, η δε ισχύς της νέας διάταξης καταλαμβάνει και την κρινόμενη περίπτωση, αφού η προσβαλλόμενη απόφαση και το συμπροσβαλλόμενο Πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού έχουν εκδοθεί μετά την 1η Ιουνίου 2021, όπως δε έχει κριθεί στο παρελθόν (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 291/2019) οι νέες διατάξεις καταλαμβάνουν και εκκρεμείς διαγωνιστικές διαδικασίες, ενόψει του διαδικαστικού, αλλά και του ευνοϊκού χαρακτήρα τους για τους διαγωνιζόμενους.

19. Επειδή, με τον πρώτο ισχυρισμό του τρίτου λόγου της υπό κρίση προσφυγής η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η προσβαλλομένη έσφαλε κατά το μέρος που δεν διέγνωσε επιπρόσθετους λόγους αποκλεισμού που συντρέχουν στο πρόσωπο της τρίτης παρεμβαίνουσας. Ειδικότερα, αναφέρει ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα προσκόμισε την με αρ. πρωτ. 2857/12-03-2021 βεβαίωση ασφαλιστικής κάλυψης της ΑΕΕΓΑ Εθνικής Ασφαλιστικής προκειμένου για την κάλυψη της ρητώς ορισθείσας δια της από 10-3-2021 διευκρίνισης της αναθέτουσας αρχής περί δυνατότητας ασφάλισης, ωστόσο εν λόγω βεβαίωση ενώ ρητώς αναφέρεται η συμμετέχουσα στην προκείμενη διαγωνιστική διαδικασία τρίτη παρεμβαίνουσα παράλληλα ως συνασφαλιζόμενες εταιρείες αναγράφονται και οι: 1) ....., 2) ..... και 3) ....., στη δε προσκομισθείσα βεβαίωση αναγράφονται διακριτά τα όρια ευθύνης για δύο διαφορετικά χρονικά διαστήματα, ήτοι για την περίοδο 10/06/2020-4/11/2020 και για την περίοδο 5/11-2020 έως 30/06/2021, με δεδομένο δε ότι η υποβολή των προσφορών οριζόταν για τις 16-3-2021 λαμβάνονται υπόψη τα δεύτερα αναγραφόμενα όρια ασφαλιστικής κάλυψης. Εν συνεχεία, υποστηρίζει ότι, αναφορικά με την Επαγγελματική Αστική Ευθύνη (ως υπο-όριο της ΓΑΕ-ΕΠ) αναγράφεται σε αυτήν ρητά ότι ισχύει μόνο αναφορικά με τις υπηρεσίες φύλαξης, καθαρισμού και προμήθειες φαγητού στο ποσό του 1.000.000 € ανά απαίτηση και αντίστοιχα στο ποσό του 1.000.000 € ως ανώτατο όριο ευθύνης ετησίως, με δεδομένο ωστόσο ότι δεν ορίζεται μόνο η τρίτη παρεμβαίνουσα ως ασφαλιζόμενη αμφιβολία

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

υφίσταται κατά πόσο σε περίπτωση επέλευσης ασφαλιστικού κινδύνου σε μία εκ των τριών λοιπών συνασφαλιζόμενων εταιρειών και ανάλωση του ποσού του 1.000.000,00 ευρώ ετησίως κατά ανώτατο όριο θα υπολείπεται ποσό προκειμένου να χρησιμοποιηθεί από την συμμετέχουσα εταιρεία στην προκείμενη διαγωνιστική διαδικασία για τυχόν επέλευση κινδύνου, ουδόλως δε διευκρινίζεται ρητά κατά πόσο το ανώτατο όριο κάλυψης του 1.000.000,00 ευρώ συνολικά ετησίως που αφορά ειδικά για τις υπηρεσίες καθαρισμού αφορά κάθε αναγραφόμενη στη βεβαίωση ασφαλισμένη ανώνυμη εταιρεία, δημιουργώντας κατά το άρθρο 480 του Αστικού Κώδικα διαιρετή παροχή προς αυτές, και τούτο με δεδομένο ότι προκύπτει έκδηλη αμφιβολία κατά πόσο δύναται να καλυφθεί το ανώτατο τιθέμενο όριο εκ των διατάξεων της διακήρυξης των 900.000,00 € στην περίπτωση επέλευσης ετησίως του ασφαλιστικού κινδύνου για μία εκ των λοιπών τριών εκ των συνολικά τεσσάρων (4) στον αριθμό όπως προκύπτει από την προσκομισθείσα βεβαίωση συνασφαλιζόμενων εταιρειών (1.000.000,00 : 4 = 250.000,00 ευρώ), σε αυτήν δε περίπτωση ουδόλως φαίνεται να καλύπτει η προσκομισθείσα βεβαίωση τα τιθέμενα εκ της διακηρύξεως όρια. Η τρίτη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι απέδειξε ότι έχει δυνατότητα ασφάλισης του υπό ανάθεση έργου σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τα όρια ασφαλιστικών καλύψεων του άρθρου 4.7 της διακήρυξης, και με τις από 12/03/2021 βεβαιώσεις ασφαλιστικής κάλυψης της ασφαλιστικής εταιρίας «.....» που προσκόμισε στο φάκελο δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικής προσφοράς της βεβαιώνεται αδιαμφισβήτητα ότι το υπό ανάθεση έργο καθαριότητας (διακήρυξη .....) είναι ήδη ασφαλισμένο και καλύπτεται από την εν λόγω ασφαλιστική εταιρία με ασφαλιστικά όρια μάλιστα τα οποία υπερκαλύπτουν τις απαιτήσεις της διακήρυξης, ειδικότερα, υποστηρίζει ότι υπέβαλε τις από 12/03/2021 βεβαιώσεις ασφαλιστικής κάλυψης της εταιρίας «.....», από τις οποίες βεβαιώνεται ρητά ότι το υπό ανάθεση έργο, ήτοι η καθαριότητα των γραμμών 2 και 3 του αναθέτοντος φορέα (.....) έχει ήδη ασφαλιστεί και καλύπτεται από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια με αριθμό 1111379 & 1113745 αντίστοιχα και ότι τα όρια εργοδοτικής ευθύνης που καλύπτουν τις δραστηριότητές της και δη και το υπό ανάθεση έργο είναι 500.000 € κατ' άτομο, 1.000.000 € ανά γεγονός και 2.000.000 € αθροιστικά για όλη την

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

περίοδο της ασφάλισης, δηλαδή υπερκαλύπτονται τα απαιτούμενα όρια ασφάλισης εργοδοτικής ευθύνης που ορίζονται από το άρθρο 4.7 της διακήρυξης (300.000 € κατ' άτομο, 600.000 € ανά γεγονός και 900.000 € αθροιστικά για όλη την περίοδο της ασφάλισης). Με τον δεύτερο ισχυρισμό του τρίτου λόγου της προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι σύμφωνα με την υποβληθείσα οικονομική της προσφορά και την εκ μέρους της υποβληθείσα τεκμηρίωση των προσφερόμενων τιμών, η εν λόγω εταιρεία δήλωσε ποσό διοικητικού κόστους ανερχόμενο σε 2.118,67 € μηνιαίως αναλυόμενο σε μηνιαία βάση σε ποσό 93,00€ για κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, ποσό 102,00 ευρώ σε κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, ποσό 270,00 ευρώ για αναλογικό κόστος ασφαλιστηρίου συμβολαίου, 416,00 ευρώ για μέσα ατομικής προστασίας και στολές εργασίας, 702,00€ για κόστος τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, 94,00 € για κόστος διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης, και κόστος 441,67€ για κόστος υπέρ ΕΛΠΚ, ωστόσο, με βάση την εκ μέρους της ως άνω τεκμηρίωση – ανάλυση διοικητικού κόστους, το δηλωθέν εκ μέρους της ποσό ουδόλως επαρκεί προς κάλυψη των επιμέρους αυτού κονδυλίων, ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη την ως άνω ειδική ανάλυση των κοστολογήσιμων κονδυλίων, η τρίτη παρεμβαίνουσα έχει δηλώσει ποσό ύψους 93,00 ευρώ μηνιαίως για κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής και 102,00 ευρώ μηνιαίως για κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης. Συναφώς, υποστηρίζει ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα προσκόμισε την με αριθμό ..... εγγυητική επιστολή συμμετοχής της Τράπεζας EUROBANK ΑΕ ποσού 190.800 ευρώ εκδοθείσα την 10-03-2021 με ισχύ μέχρι την 31-05-2022, το δε κόστος έκδοσης και διατήρησης της εγγυητικής επιστολής συμμετοχής από την εν λόγω Τράπεζα EUROBANK ΑΕ σύμφωνα με το Τιμολόγιο Τραπεζικών Εργασιών υπολογίζεται ως εξής: $190.800,00\text{€} \times 1,00\% = 1.908,00\text{€}$ το τρίμηνο και άρα για κάθε μήνα 636,00€, το δε δηλωθέν εκ μέρους της ποσό μηνιαίως ύψους 93,00 ευρώ συνεπώς μηνιαίως δεν επαρκεί για την κάλυψη του αναφερόμενου κονδυλίου, επιπλέον ισχυρίζεται ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα ουδόλως, πέραν του ως άνω κοστολογήσιμου επιμέρους κονδυλίου του διοικητικού της κόστους, έχει συνυπολογίσει ποσό

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

για την έκδοση βεβαίωσης πιστοληπτικής ικανότητας από τραπεζικό ίδρυμα, συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.5. της οικείας διακήρυξης προβλέπεται ότι: «2) Οι οικονομικοί φορείς πρέπει να διαθέτουν πιστοληπτική ικανότητα το όριο της οποίας να ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 60% της εκτιμώμενης αξίας της ετήσιας διάρκειας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ», βάσει δε του τιμολογίου της Τράπεζας Eurobank (πρβλ. συνημμένο αρχείο σε. 84 αυτού) το κόστος για τη χορήγηση βεβαίωσης πιστοληπτικής ικανότητας βάσει πλαφόν ανέρχεται στο ποσό των 150,00€ κατ' ελάχιστον. Συναφώς, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το ποσό αυτό με βάση τα Τιμολόγια άλλων συστημικών τραπεζών ανέρχεται στο ποσό των 150,00€ για την Εθνική Τράπεζα, στο ποσό των 250,00€ για την Τράπεζα Πειραιώς και στο ποσό των 150,00€ για την OPTIMA BANK, σε κάθε δηλαδή περίπτωση η τρίτη παρεμβαίνουσα όφειλε να προϋπολογίσει ποσό ύψους 150,00€ κατ' ελάχιστον και λαμβάνοντας υπόψη το φθηνότερο τιμολόγιο τραπεζικού ιδρύματος για την έκδοση της βεβαίωσης πιστοληπτικής ικανότητας, όπως απαιτείτο από την διακήρυξη ρητά αναφερόμενο ως επιμέρους κοστολογήσιμο στοιχείο του διοικητικού της κόστους. Ακόμη, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα αναφέρει ρητώς ότι έχει προϋπολογίσει ποσό ύψους 102,00 ευρώ μηνιαίως για κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, ωστόσο, ουδόλως αναφέρει ρητώς ότι θα προσκομίσει εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης από το ΤΠΔΔ ως είχε τη δυνατότητα προκειμένου να καλυφθεί εκ του εκ μέρους της δηλούμενου ποσού, συνεπώς το δηλωθέν εκ μέρους της ποσό ύψους 102,00 ευρώ ουδόλως επαρκεί για την κάλυψη των κοστολογήσιμων στοιχείων της εν θέματι διακήρυξης, εν προκειμένω για την έκδοση και διατήρηση της εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης ποσού $8.092.594,4\text{€} \times 5\% = 404.629,72\text{ ευρώ} \times 0,5\% \text{ ανά τρίμηνο} = 2.023,15\text{ ευρώ} \times 9 \text{ τρίμηνα} / 24 \text{ μήνες} = 758,68\text{ ευρώ}$ το μήνα κατ' ελάχιστον. Επί του ισχυρισμού αυτού η τρίτη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι, τόσο η διακήρυξη όσο και η εργατική νομοθεσία, απαιτούν για την υποβολή οικονομικής προσφοράς και τον υπολογισμό εύλογου διοικητικού κόστους και κόστους αναλωσίμων των συμμετεχουσών εταιρειών, χωρίς όμως να προσδιορίζουν σε κανένα σημείο το ύψος του μηνιαίου διοικητικού κόστους και κόστους αναλωσίμων υλικών

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

ώστε να αξιολογηθεί αυτό ως καλύπτον ή μη κάποιο προβλεπόμενο ύψος διοικητικού κόστους και αναλωσίμων και ότι με το υποβληθέν στην οικονομική της προσφορά έγγραφο τεκμηρίωσης των προσφερόμενων τιμών, διευκρίνισε και προσδιόρισε, μεταξύ άλλων, ότι το κόστος έκδοσης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής και διατήρησής της ανέρχεται σε 93,00 € μηνιαίως, ενώ το κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης την οποία και θα προσκομίσουμε σε περίπτωση που ανακηρυχθούμε ως Ανάδοχοι ανέρχεται στο ποσό των 102,00 € μηνιαίως, δεδομένου ότι έχει συνάψει, λόγω του μεγέθους της, ειδικές συμφωνίες με τα τραπεζικά ιδρύματα της χώρα (όπως εν προκειμένω με την τράπεζα «EUROBANK A.E.» για την έκδοση της υπό κρίση εγγυητικής επιστολής συμμετοχής), οι οποίες επιφέρουν χαμηλό κόστος έκδοσης εγγυητικών επιστολή και βεβαιώσεων πιστοληπτικής ικανότητας και ότι η αιτίαση της προσφεύγουσας δεν τεκμηριώθηκε σε τυχόν απόκλιση του διοικητικού κόστους της προσφοράς της από τις τιμές των υπολοίπων συμμετεχόντων στο διαγωνισμό καθώς υποστηρίζει ότι το δηλωθέν διοικητικό κόστος της προσφοράς της 25.424,04 € ετησίως καθίσταται απολύτως εύλογο σε σχέση με τα δηλωθέντα ποσά των 7 εκ των 9 υπολοίπων συμμετεχουσών εταιρειών που το διοικητικό κόστος κυμαίνεται από 22.821,28 € έως 28.740,00 € ετησίως, αλλά ερείδεται αποκλειστικά στην κοστολόγηση της οικονομικής προσφοράς της ίδιας της προσφεύγουσας, η οποία ουδεμία σχέση έχει με τη δική της οικονομική προσφορά, αναφέρει δε ότι η προσφεύγουσα σκοπίμως αποσιώπησε να προβάλει στην υπό κρίση προσφυγή της, ότι με το έγγραφο τεκμηρίωσης της οικονομικής της προσφοράς έχει συμπεριλάβει και ένα πρόσθετο κονδύλι ύψους 94,00 € μηνιαίως (1.128 € ετησίως) για τυχόν έκτακτα έξοδα δαπάνες υποστήριξης που προκύψουν (π.χ. αναπροσαρμογή τιμών έκδοσης ε/ε καλής εκτέλεσης όταν θα απαιτηθεί η έκδοσή της κλπ), ήτοι ένα επιπλέον ποσό για την κάλυψη κάθε τυχόν επιπρόσθετης διοικητικής δαπάνης εκτέλεσης της σύμβασης. συνεπώς ο αναθέτων φορέας έσφαλε κατά το μέρος που αποδέχθηκε τις σχετικές διευκρινίσεις, ενώ όφειλε να προβεί σε κλήση της παρεμβαίνουσας προς περαιτέρω διευκρίνιση ως προς το ποσό αυτό.

20. Επειδή, με τον τέταρτο λόγο η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ως προς την πρώτη παρεμβαίνουσα, ότι η προσβαλλομένη έσφαλε κατά το μέρος που δεν

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

διέγνωσε επιπρόσθετους λόγους αποκλεισμού που συντρέχουν στο πρόσωπο της, ειδικότερα διότι η δήλωση – προσφορά περί πρόθεσης ανάληψης της ασφάλισης αστικής ευθύνης της σε περίπτωση κατακύρωσης του υπό κρίση έργου σε αυτήν ουδόλως καλύπτει την ρητή απαίτηση της χορηγηθείσας και ενταχθείσας στο κανονιστικό πλαίσιο του υπό κρίση διαγωνισμού διευκρίνισης, διότι αυτή χορηγείται από την ..... ήτοι του ασφαλιστικού πράκτορα του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα, αντίθετα, η εν λόγω βεβαίωση ουδόλως χορηγείται ή προέρχεται ως όφειλε από την ασφαλιστική εταιρεία ..... της οποίας δηλώνει ανταποκρίτρια (coverholder), ωστόσο, αρμόδια για την χορήγηση της υπό κρίση απαραίτητης βεβαίωσης είναι η ίδια η ασφαλιστική εταιρεία ως πάροχος της ασφαλιστικής κάλυψης, η οποία και δύναται να επιβεβαιώσει τα οριζόμενα από τον ασφαλιστικό πράκτορα, πέραν δε τούτου υποστηρίζει ότι η εν λόγω βεβαίωση αποτελώντας ιδιωτικό έγγραφο ουδόλως φέρει την υπογραφή της ..... . Επί του λόγου αυτού η πρώτη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι ο συγκεκριμένος λόγος είναι αόριστος, γιατί δεν αναφέρεται ποιος ήταν ο όρος της Διακήρυξης για τον οποίο δόθηκε η διευκρίνιση, τι ακριβώς όριζε, ώστε να καταστεί σαφές ποιον όρο της Διακήρυξης παρέβη, και ότι, από το συνδυασμό των παρατιθέμενων στην παρέμβασή της όρων υποστηρίζει ότι κατά το στάδιο υποβολής προσφορών δεν απαιτείται η προσκόμιση κανενός άλλου εγγράφου, πλην του ΕΕΕΣ και ότι στο στάδιο της κατακύρωσης καλείται ο προσωρινός ανάδοχος να υποβάλει τα αποδεικτικά πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής της παρ. 2.2.5, συναφώς υποστηρίζει ότι όπως προκύπτει από τα οριζόμενα στη Διακήρυξη και τη διευκρινιστική απάντηση, κατά το στάδιο υποβολής των προσφορών θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα ασφαλιστικής κάλυψης γενικής ευθύνης, βεβαίωση της οποίας, σε προκαταρκτικό στάδιο, γίνεται με την προσκόμιση του ΕΕΕΣ όπου δηλώνεται η πλήρωση των κριτηρίων επιλογής.

21. Επειδή, με τον πέμπτο λόγο η προσφεύγουσα βάλλει κατά της συνδιαγωνιζομένης της ..... , υποστηρίζοντας ότι η προσβαλλομένη έσφαλε κατά το μέρος που δεν διέγνωσε επιπρόσθετους λόγους αποκλεισμού που συντρέχουν στο πρόσωπό της, ειδικότερα διότι η προσφορά της εν λόγω εταιρίας καθίστατο απορριπτέα πέραν του ορθού διαπιστούμενου λόγου

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

αποκλεισμού της από τον αναθέτοντα φορέα και εξαιτίας της μη πλήρωσης της ρητής απαίτησης όπως αυτή ορίστηκε δια της από 10-3-2021 διευκρίνισης του αναθέτοντα φορέα για προσκόμιση βεβαίωσης ασφαλιστικής κάλυψης, η δε ως άνω εταιρία ουδόλως υπέβαλε την απαιτούμενη ως άνω βεβαίωση δυνατότητας ασφάλισης με την προσφορά του προκειμένου για την πλήρωση της απαίτησης του άρθρου 4.7 της διακήρυξης.

22. Επειδή, ως προς τον πρώτο λόγο της υπό κρίση προσφυγής, σύμφωνα με το άρ. 2.4.4 της Διακήρυξης «Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά»/ Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών, «*Η Οικονομική Προσφορά συντάσσεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα II της διακήρυξης και σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3863/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει....Οι οικονομικοί φορείς θα επισυνάψουν στον (υπο)φάκελλο “οικονομική προσφορά” την οικονομική προσφορά του ηλεκτρονικά υπογεγραμμένη και τα σχετικά αρχεία σύμφωνα με το υπόδειγμα που υπάρχει στο Παράρτημα II της παρούσας διακήρυξης σε μορφή pdf. ... Ως απαράδεκτες θα απορρίπτονται προσφορές στις οποίες: ... β) δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, με την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 ... Οι οικονομικοί φορείς με την οικονομική τους προσφορά υποχρεούνται να γνωστοποιήσουν την τεκμηρίωση των προσφερόμενων τιμών αναφορικάς με το διοικητικό κόστος παρεχόμενων υπηρεσιών, το ύψος των αναλωσίμων και το εργολαβικό κόστος... » (όπως συμπληρώθηκε με το Τεύχος Διευκρινίσεων). Σύμφωνα δε με το Παράρτημα II- Οικονομική Προσφορά της Διακήρυξης, «...Οι οικονομικοί φορείς θα συμπληρώσουν επί ποινή αποκλεισμού στον (υπο)φάκελλο “οικονομική προσφορά” την οικονομική προσφορά του συστήματος ηλεκτρονικά υπογεγραμμένη και το σχετικό αρχείο (Τιμολόγιο προσφοράς) του παραρτήματος II. ... ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ ΓΙΑ Τ... ..»*

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

.....

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ			ΚΥΡΙΑΚΕΣ - ΑΡΤΙΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ
06:00-22:00	22:00-06:00	00:30-05:30	06:00-22:00	22:00-06:00	00:30-05:30	
A1=181.888 ώρες x.....€ /ώρα = ...€	A2=100.368 ώρες x.....€/ώρα = ...€	A3=121.150 ώρες x.....€/ώρα = ...€	A4=31.152 ώρες x..... ...€/ώρα = ...€	A5=19.352 ώρες x.....€/ώρα = ...€	A6=13000 ώρες x.....€/ώρα = ...€	ΣΤ1=A1+A2+A3 +A4+A5+A6= ....€
ΥΨΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΔΚ) .. %	.....	ΔΚ=				
ΥΨΟΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ(ΥΑ) .. %	.....	ΥΑ=				
ΥΨΟΣ ΕΡΓΟΛΑΒΙΚΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ (ΕΚ) .. %	.....	ΕΚ=				
ΣΤ2=ΣΤ1+ΔΚ+ΥΑ+ΕΚ	.....	ΣΤ2=				
ΥΨΟΣ ΝΟΜΙΜΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΕΩΝ (ΥΚ) = ΣΤ2 x ΥΚ%	.....	ΥΚ=				
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΣΥΜΒΑΤΙΚΟ ΤΙΜΗΜΑ (ΣΣΤΜ)= 2 ετη Χ (ΣΤ2+ΥΚ)	.....	ΣΣΤΜ= .....€ Αριθμητικώς και ολογράφως				

[...] Σύμφωνα με το άρθρο 68 του Ν3863/10, οι εταιρείες παροχής υπηρεσιών ..... θα πρέπει επί ποινή αποκλεισμού, να εξειδικεύουν σε χωριστό κεφάλαιο της προσφοράς τους τα εξής στοιχεία: Τον αριθμό των εργαζομένων. Τις ημέρες και ώρες εργασίας. Τη συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία υπάγονται οι εργαζόμενοι. Το ύψος του προϋπολογισμένου ποσού που αφορά τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές αυτών των εργαζομένων. Το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών με βάση τα προϋπολογισθέντα ποσά. Τα τετραγωνικά μέτρα καθαρισμού ανά άτομο, όταν πρόκειται για καθαρισμό χώρων....». Συναφώς, σύμφωνα με το άρ. 2.4.6 «Λόγοι απόρριψης προσφορών» της Διακήρυξης «Η αναθέτουσα αρχή με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, και ενδεικτικώς προσφορά: α) η οποία δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται πιο πάνω και συγκεκριμένα στις παραγράφους ....2.4.4 (Περιεχόμενο φακέλου οικονομικής προσφοράς, τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών)... β) η οποία περιέχει ατέλειες, ελλείψεις, ασάφειες ή σφάλματα, εφόσον αυτά δεν επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση ή εφόσον επιδέχονται συμπλήρωση ή διόρθωση, δεν έχουν αποκατασταθεί κατά την αποσαφήνιση και την

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

συμπλήρωσή της σύμφωνα με την παράγραφο 3.1.1. της παρούσας διακήρυξης». Ο αναθέτων φορέας στις 21.04.2021 απέστειλε στην προσφεύγουσα την υπ' αρ. πρωτ. 5983/20.04.2021 επιστολή της με θέμα «Παροχή περαιτέρω στοιχείων αναφορικός με την υποβληθείσα προσφορά για τον διαγωνισμό ΤΔ-055-Β' /20», επί της οποίας η προσφεύγουσα απάντησε με την από 29.04.2021 επιστολή της. Η οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας απορρίφθηκε δυνάμει της προσβαλλομένης με την αιτιολογία ότι «Η Επιτροπή αφού εξέτασε την οικονομική προσφορά της συμμετέχουσας εταιρείας ..... και τις διευκρινήσεις που ζητήθηκαν από την Επιτροπή και εστάλησαν εμπρόθεσμα μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ , διαπίστωσε τα εξής: α) Τόσο από τον τρόπο υπολογισμού της οικονομικής προσφοράς, όσο και από την περαιτέρω ανάλυση του εργατικού κόστους στα πλαίσια παροχής διευκρινιστικών στοιχείων, τα οποία ζητήθηκαν από την εταιρεία ....., προκύπτουν ασάφειες. Συγκεκριμένα ο τρόπος υπολογισμού θα έπρεπε να είχε γίνει βάσει των ωρών του τιμολογίου προσφοράς και όχι των ατόμων που προκύπτουν από τις ώρες. Ήτοι με το ημερομίσθιο 29,04 € το ωρομίσθιο είναι 4,356 €/ώρα. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι υπολογισμοί της εταιρείας στα πεδία της οικονομικής προσφοράς του πίνακα του άρθρου 68, υπολείπονται των νόμιμων αποδοχών . Συγκεκριμένα στο πεδίο των μεικτών αποδοχών προσωπικού και για κάλυψη ρεπό, αντί για το ορθό 1.744.874,21 € η εν λόγω εταιρεία αναφέρει ποσό 1.740.093,73 € για 8ωρες βάρδιες και αντί για το ορθό 772.917,75 € αναφέρει το ποσό των 770.800,17 € για 5ωρες βάρδιες. Σε αντίθετη περίπτωση όφειλε η προσφέρουσα να υπολογίσει τις μικτές αποδοχές με τον πραγματικό αριθμό των εργαζομένων (φυσική παρουσία) που θα χρησιμοποιήσει για 8ωρες και 5ωρες βάρδιες ήτοι 160 άτομα και 65 άτομα αντίστοιχα. β) Ακόμη κι αν γινόταν αποδεκτός ο εσφαλμένος τρόπος υπολογισμού των μεικτών αποδοχών που περιεγράφηκε παραπάνω, παρατηρείται επίσης σφάλμα στον υπολογισμό κάλυψης κανονικής άδειας. Συγκεκριμένα αντί για το ορθό 174.675,61 € η εν λόγω εταιρεία αναφέρει ποσό 171.756,52 € για 8ωρες βάρδιες και αντί για το ορθό 77.375,13 € αναφέρει το ποσό των 76.082,08 € για 5ωρες βάρδιες. Το εσφαλμένο αυτό αποτέλεσμα που προέκυψε από τον μη ορθό τρόπο υπολογισμού της προσφέρουσας , επηρεάζει και καθορίζει εσφαλμένα και μη

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

νόμιμα το σύνολο του ύψους του εργοδοτικού κόστους καθώς και το ύψος του κόστους της ημερήσιας ώρας, τόσο στις οχτάωρες όσο και στις πεντάωρες βάρδιες καθώς υπολείπονται του ελάχιστου νόμιμου κόστους σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας. Ο εσφαλμένος αυτός τρόπος υπολογισμού του εργατικού κόστους, δεν μπορεί να θεραπευθεί, γιατί τυχόν επαναυπολογισμός των επιμέρους ποσών εκ των υστέρων με την ίδια και ορθή μέθοδο, θα είχε ως αποτέλεσμα ανεπίτρεπτη αλλοίωση της οικονομικής προσφοράς.». Η προσφεύγουσα με την προσφορά της δήλωσε ως αριθμό εργαζομένων 263 άτομα (βλ. αρχείο με τίτλο «2. Οικονομική Προσφορά Παράρτημα II_signed_signed.pdf», σελ. 5/7, «3. Στοιχεία Άρθρου 68_signed_signed.pdf», σελ. 1/4), ως δε ημερομίσθιο, δήλωσε το ποσό των 29,04€. Το δε ωρομίσθιο προκύπτει ως εξής: $(29,04\text{€} \times 6)/40 = 4,356\text{€}$. Σύμφωνα με το Τιμολόγιο Προσφοράς της Διακήρυξης, απαιτούνται να δοθεί προσφορά για 5ωρη απασχόληση, ήτοι από 00.30 έως 05.30, για καθημερινές 121.150 ώρες και για Κυριακές και αργίες 13.000 ώρες, δηλαδή σύνολο για 5ωρη απασχόληση 134.150 ώρες και για 8ωρη απασχόληση, ήτοι από 06.00 έως 22.00 και 22.00 έως 6.00 για καθημερινές 181.888 και 100.368 ώρες, αντίστοιχα, και για Κυριακές και αργίες 31.152 και 19.352 ώρες, δηλαδή σύνολο για 8ωρη απασχόληση 332.760 ώρες. Συναφώς, στους εργαζόμενους που απασχολούνται είτε τακτικά, είτε έκτακτα από της δεκάτης νυχτερινής (22:00) μέχρι της έκτης πρωινής ώρας (06:00), καταβάλλεται και προσαύξηση κατά 25% επί του αναλογούντος στην απασχόληση αυτή και νόμιμα ισχύοντος ελαχίστου ορίου (υπ' αριθμ. 1830/1946 ΚΥΑ των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, ΚΥΑ 25825/1951), ενώ η προβλεπόμενη προσαύξηση για την απασχόληση των εργαζομένων κατά τις Κυριακές και αργίες (κοινές αποφάσεις Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, αρ. 8900/1946 και 25825/1951, άρ. 2, παρ. 2 του ΝΔ 3755/1957, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το 147/1973) ανέρχεται σε 75%, η δε απασχόληση κατά τις ως άνω ώρες σε Κυριακές και αργίες προσαυξάνεται κατά 100% (25%+75%). Όπως βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, ο αναθέτων φορέας εσφαλμένα έκρινε ότι για τον υπολογισμό της προσφοράς της βασίστηκε στα άτομα που προκύπτουν από τις ώρες του τιμολογίου προσφοράς και όχι στις ώρες, καθότι ουδόλως στη Διακήρυξη προβλέπεται ο τρόπος υπολογισμού να

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

αιτιολογείται αποκλειστικά με τις προκύπτουσες ώρες, καθότι οι οικονομικοί φορείς όφειλαν να υποβάλουν την προσφορά τους σύμφωνα με το Τιμολόγιο Προσφοράς του Παραρτήματος II- Οικονομική Προσφορά της Διακήρυξης, όχι όμως και να αιτιολογήσουν την προσφορά τους αποκλειστικά βάσει των προκυπτουσών ωρών. Εντούτοις, σύμφωνα και με το άρ. 1.7 της Διακήρυξης «Αρχές εφαρμοζόμενες στη διαδικασία σύναψης», «Οι οικονομικοί φορείς δεσμεύονται ότι: α) τηρούν και θα εξακολουθήσουν να τηρούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν, τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της ...εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπιστεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις ...». Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα με την προσφορά της δήλωσε ότι θα απασχολήσει 263 άτομα, τα οποία, όπως αναφέρει στην από 29.04.2021 επιστολή της αλλά και στην υπό κρίση προσφυγή, προκύπτουν ως εξής: για τις 8ωρες βάρδιες διαιρεί τις, ως άνω, απαιτούμενες από τη Διακήρυξη ώρες 332.760 με τις 52,142857 εβδομάδες/έτος, και στη συνέχεια πολλαπλασιάζει με τις 40 ώρες απασχόλησης ανά εβδομάδα, ήτοι $(332.760/52,142857)/40 = 159,542466$ άτομα πλήρους απασχόλησης ή 160 άτομα ως φυσική παρουσία για εκτέλεση των 8ωρων βαρδιών. Σε αντίστοιχο δε υπολογισμό προβαίνει για υπολογισμό των ατόμων απασχόλησης με 5ωρες βάρδιες: $(134.150/52,142857)/40 = 64,318493$ άτομα πλήρους απασχόλησης ή $134.150/(365/7)/25 = 102,91$, δηλαδή 103 άτομα ως φυσική παρουσία. Προκειμένου δε να υπολογίσει τις μικτές αποδοχές προσωπικού για τους εργαζομένους με 8ωρες βάρδιες, πολλαπλασιάζει το ημερομίσθιο των 29,04€ με τις 26 ημέρες πληρωμής επί των ως άνω υπολογισθέντων 159,542466 ατόμων πλήρους απασχόλησης. Συναφώς, έχει ανάγκη και τον υπολογισμό του επιπλέον κόστους Κυριακών- αργιών για τα άτομα με 8ωρη απασχόληση σε υπολογισμό βάσει του αριθμού των εργαζομένων που προκύπτει, ήτοι $(31.152 \text{ ώρες}/52,142857)/40 = 14,935890$ εργαζομένων πλήρους απασχόλησης, ομοίως έχει υπολογίσει το επιπλέον κόστος νυκτερινών, αναγόμενο στον αριθμό των εργαζομένων που προκύπτει, ήτοι $(100.368 \text{ ώρες}/52,142857)/40 = 48,121643825$ αλλά και της νυκτερινής εργασίας που παρέχεται τις Κυριακές και αργίες, ήτοι $(19.352 \text{ ώρες}/52,142857)/40 = 9,278356175$, ήτοι σύνολο $(29,04 \times 26 \times 159,542466 \times 12) +$

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

$(29,04 \times 26 \times 0,75 \times 14,935890 \times 12) + \{[(29,04 \times 0,25) \times 26] \times 48,121643 \times 12\} + \{[(29,04 \times 1) \times 26] \times 9,2783561 \times 12\} = 1.740.093,73\text{€}$. Σε όμοιο δε υπολογισμό προέβη και ως προς τους εργαζομένους με 5ωρη απασχόληση καθώς, προκειμένου να υπολογίσει τις μικτές αποδοχές προσωπικού για τους εργαζομένους με 8ωρες βάρδιες, πολλαπλασιάζει το ημερομίσθιο των 29,04€ με τις 26 ημέρες πληρωμής επί των ως άνω υπολογισθέντων 64,318493 ατόμων πλήρους απασχόλησης. Συναφώς, έχει ανάγκη και τον υπολογισμό του επιπλέον κόστους Κυριακών- αργιών για τα άτομα με 5ωρη απασχόληση σε υπολογισμό βάσει του αριθμού των εργαζομένων που προκύπτει, ήτοι $(13.000 \text{ ώρες} / 52,142857) / 40 = 14,935890$ εργαζομένων πλήρους απασχόλησης, ομοίως έχει υπολογίσει το επιπλέον κόστος νυκτερινών, αναγόμενο στον αριθμό των εργαζομένων που προκύπτει, ήτοι $(100.368 \text{ ώρες} / 52,142857) / 40 = 48,121643825$ αλλά και της νυκτερινής εργασίας που παρέχεται τις Κυριακές και αργίες, ήτοι $(121.150 \text{ ώρες} / 52,142857) / 40 = 9,278356175$, ήτοι σύνολο 58,08561645 άτομα πλήρους απασχόλησης αλλά και της νυκτερινής εργασίας που παρέχεται τις Κυριακές και αργίες, ήτοι $13.000 \text{ ώρες} / 52,142857) / 40 = 6,2328767$ ήτοι σύνολο $(29,04 \times 26 \times 64,318493 \times 12) + \{[(29,04 \times 0,25) \times 26] \times 58,08561645 \times 12\} + \{[(29,04 \times 1) \times 26] \times 6,2328767 \times 12\} = 770.800,17 \text{ €}$. Δηλαδή, βάσει των ανωτέρω, αφενός συνάγεται ότι η οικονομική προσφορά της προσφεύγουσας δηλώθηκε σύμφωνα με το Τιμολόγιο Προσφοράς του Παραρτήματος II, ήτοι με αναφορά στις ώρες, όπως εκεί ειδικότερα αναφέρεται, εντούτοις η βάση υπολογισμού των προσφερόμενων τιμών, κατά τα ως άνω, έγινε νομίμως και εντός του πλαισίου της εργατικής νομοθεσίας, επί τη βάση του αριθμού εργαζομένων. Τούτο διότι στη Διακήρυξη προβλεπόταν ρητά η συμπλήρωση επί ποινή αποκλεισμού του σχετικού τιμολογίου προσφοράς, όχι όμως και η αιτιολόγηση της προσφερόμενης τιμής μόνο επί τη βάση των, στη Διακήρυξη προβλεπομένων, ωρών. Συναφώς, βασίμως η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι ο αναθέτων φορέας αορίστως απέρριψε την προσφορά της, χωρίς να παραθέτει το σημείο εκείνο όπου ο τρόπος υπολογισμού της έσφαλε, ει μη μόνον παραθέτει το, κατά την κρίση της, ορθό ποσό. Συναφώς, οι δηλωθείσες εβδομαδιαίες ώρες εργασίας και οι εργαζόμενοι καλύπτουν τις σχετικές απαιτήσεις της Διακήρυξης, ουδόλως δε προκύπτει ότι η προσφορά της

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου κόστους. Όπως έχει κριθεί, απορριπτέα ως απαράδεκτη κρίνεται προσφορά που δεν καλύπτει το ελάχιστο εργατικό κόστος για την παροχή των προς ανάθεση υπηρεσιών, όπως αυτό προσδιορίζεται από την ισχύουσα εργατική και ασφαλιστική νομοθεσία και την κλαδική συλλογική σύμβαση εργασίας στην οποία τυχόν υπάγονται οι εργαζόμενοι (βλ. ΔΕφΘεσσαλονίκης Ν55/2021, σκ. 8, πρβλ. Επ.Αν. ΣΤΕ 313/2015, 44172014, 328,198, 187/2013 κ.ά). Δηλαδή, ο αναθέτων φορέας αφενός ουδόλως επεξηγεί σε ποια διάταξη της Διακήρυξης βασίζει την απόρριψη του τρόπου υπολογισμού της προσφεύγουσας ως εσφαλμένου, αφετέρου ουδόλως προβαίνει στην υπόδειξη του σφάλματος στο οποίο υπέπεσε η προσφεύγουσα, άλλως, κατά την κρίση της, στον ορθό τρόπο υπολογισμού. Συναφώς, όπως αόριστα η πρώτη και η τρίτη παρεμβαίνουσα ισχυρίζονται ότι ρητά ορίζεται στη Διακήρυξη πως ο υπολογισμός του εργατικού κόστους θα πρέπει να γίνεται με βάση την εργατοώρα και η προσφεύγουσα παραβιάζει τη σχετική απαίτηση, αβάσιμα δε και η δεύτερη παρεμβαίνουσα υποδεικνύει τον τρόπο υπολογισμού της προσφοράς, βασιζόμενη στην δική της υποβληθείσα οικονομική προσφορά. Επομένως, ο πρώτος λόγος πρέπει να γίνει δεκτός ως βάσιμος.

23. Επειδή, ως προς τον πρώτο ισχυρισμό του δεύτερου λόγου, βασίμως η δεύτερη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι *«Αυτό που είναι κρίσιμο για λόγους νομιμότητας είναι η τιμή της προσφοράς (ως προς το τμήμα που αφορά το εργατικό κόστος) να μην υπολείπεται του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους.»*, παρόλο που το Τιμολόγιο Προσφοράς, ήτοι η οικονομική προσφορά, δεν ταυτίζεται ουσία με την ανάλυση του άρ. 68 του Ν. 3863/2010, δεν έχουν το ίδιο περιεχόμενο, δηλαδή, σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στο άρ. 1.7 της Διακήρυξης *«Αρχές εφαρμοζόμενες στη διαδικασία σύναψης»*, *«Οι οικονομικοί φορείς δεσμεύονται ότι: α) τηρούν και θα εξακολουθήσουν να τηρούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης, εφόσον επιλεγούν, τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της ...εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπιστεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις ...»*. Συναφώς, ως προς τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας, αυτός εκκινεί από εσφαλμένη βάση υπολογισμού διότι λαμβάνει ως ποσό της υποβληθείσας οικονομικής

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

προσφοράς της δεύτερης παρεμβαίνουσας το ποσό των 2.776.650,43€, εντούτοις, όπως προκύπτει από την υποβληθείσα προσφορά της, ειδικότερα στο αρχείο με τίτλο «1_Οικονομική προσφορά.pdf», αναφέρεται στη σελ. 1, στο Τιμολόγιο Προσφοράς το άθροισμα « $\Sigma T 1 = A1+A2+A3+A4+A5+A6 = 3.990.865,06 \text{ €}$ », στη δε ανάλυση οικονομικής προσφοράς «*Συνολικό κόστος 2.776.650,43 € 1.214.214,63 €*», ήτοι σύνολο 3.990.865,06€. Συναφώς, βασίμως η δεύτερη παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι, όπως διευκρίνισε με το από 29.04.2021, σε απάντηση της υπ' αρ. πρωτ. 6082/21-4-2021 πρόσκλησης του αναθέτοντος φορέα, «*Το εργατικό κόστος και όχι η συγκεκριμένη τιμή αποτέλεσε βάση του υπολογισμού της ώρας χρέωσης ανά βάρδια που απεικονίστηκε στο επίμαχο Τιμολόγιο.*». Πιο συγκεκριμένα, νομίμως προέβη σε υπολογισμό του ετήσιου συνόλου μικτών αποδοχών των εργαζομένων της για πλήρη (8ωρες βάρδιες) και μειωμένη απασχόληση (5ωρες βάρδιες) πολλαπλασιάζοντάς τες με το νόμιμο ωρομίσθιο (4,356 €) προσαυξημένο κατά 25% για νυχτερινή εργασία τις καθημερινές, κατά 75% για εργασία σε Κυριακές και αργίες και κατά 100% για νυχτερινή εργασία σε Κυριακές και αργίες, προβαίνοντας σε νόμιμους υπολογισμούς για τα λοιπά κονδύλια που συνιστούν το ελάχιστο νόμιμο εργατικό κόστος για την κάλυψη των ωρών απασχόλησης που απαιτεί η Διακήρυξη, σύμφωνα ειδικότερα με τις εκεί αναφερόμενες ώρες απασχόλησης. Ειδικότερα, προέβη σε υπολογισμό του ετήσιου συνόλου μικτών αποδοχών για εργαζομένους 8ωρης απασχόλησης στο ποσό του 1.744.874,21 € (= 792.304,13 € για πρωινή – απογευματινή εργασία τις καθημερινές + 546.503,76 € για νυχτερινή εργασία τις καθημερινές + 237.471,70 € για πρωινή - απογευματινή εργασία τις Κυριακές και αργίες + 168.594,62 για νυχτερινή εργασία τις Κυριακές – αργίες) και στο ετήσιο σύνολο μικτών αποδοχών για εργαζομένους 5ωρης απασχόλησης ανέρχεται στο ποσό των 772.917,75 € (= 659.661,75 € για νυχτερινή εργασία τις καθημερινές + 113.256,00 για νυχτερινή εργασία τις Κυριακές – αργίες), ήτοι σύνολο 3.990.865,06 ευρώ. Το δε ποσό των 6,9045€ υπολόγισε ως πηλίκιο της διαίρεσης του συνολικού εργατικού κόστους με τις ετήσιες ώρες, ήτοι 3.990.865,06 € / 578.005,50 €, πάντως εντός του πλαισίου του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους, καθότι υπολογίστηκε, ως βασίμως υποστηρίζει ο αναθέτων φορέας, μεσοσταθμικά, σε σύνολο των ωρών τόσο

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

για την 8ωρη, όσο και για την 5ωρη απασχόληση και σε, κάθε περίπτωση, εντός του νόμιμου κατώτατου εργατικού κόστους. Βασίμως δε η δεύτερη παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι «η Διακήρυξη δεν προβλέπει συγκεκριμένο τρόπο συμπλήρωσης του σχετικού πεδίου του Τιμολογίου», ει μη μόνον την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας. Επομένως, ο πρώτος ισχυρισμός του δεύτερου λόγου απορρίπτεται ως αβάσιμος. Επί του δεύτερου ισχυρισμού, σύμφωνα με το άρ. 2.2.5 «Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια» της Διακήρυξης «... 3) Οι οικονομικοί φορείς πρέπει να έχουν δυνατότητα Ασφαλιστικής κάλυψης Γενικής αστικής ευθύνης κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, σύμφωνα με τους λοιπούς όρους που αναλύονται στο σημείο 4.7 της παρούσας», σύμφωνα δε με το άρ. 2.4.3 «Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής- Τεχνική Προσφορά», «2.4.3.1 Τα στοιχεία και δικαιολογητικά για την συμμετοχή των προσφερόντων στη διαγωνιστική διαδικασία περιλαμβάνουν: α) το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (Ε.Ε.Ε.Σ), όπως προβλέπεται στην παρ. 1 και 3 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016. ... β) την εγγύηση συμμετοχής, όπως προβλέπεται στο άρθρο 302 του Ν. 4412/2016 και τα άρθρα 2.1.5 και 2.2.2 αντίστοιχα της παρούσας διακήρυξης...» και στο άρ. 3.2 ορίζεται ότι «Μετά την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση μέσω του συστήματος στον προσφέροντα, στον οποίο πρόκειται να γίνει η κατακύρωση («προσωρινό ανάδοχο»), και τον καλεί να υποβάλει ....τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης και τα πρωτότυπα ή αντίγραφα που εκδίδονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4250/2014 (Α' 74) όλων των δικαιολογητικών που περιγράφονται στην παράγραφο 2.2.9.2 της παρούσας διακήρυξης, ως αποδεικτικά στοιχεία .... για την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής των παραγράφων 2.2.4 – 2.2.8 αυτής», ακόμη, σύμφωνα με το άρ. 4.7 της Διακήρυξης «Ασφαλίσεις» «Ο Ανάδοχος οφείλει να συνάψει και να διατηρήσει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που προβλέπονται στα ακόλουθα σχετικά άρθρα....». Σύμφωνα δε με το άρ. 2.2.9.2 «Αποδεικτικά μέσα» της Διακήρυξης «Α.1. Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.8, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς τους, κατά την

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

υποβολή των δικαιολογητικών της παρούσας και κατά τη σύναψη της σύμβασης στις περιπτώσεις του άρθρου 316 παρ. 3 περ. γ του ν. 4412/2016». Ακόμη, σύμφωνα με το άρ. 3.1.1 της Διακήρυξης «...Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί ή να διευκρινίσουν το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς τους, σύμφωνα με το άρθρο 310 του ν. 4412/2016». Συναφώς, σύμφωνα με το Τεύχος Διευκρινίσεων της Διακήρυξης που αναρτήθηκε στις 10.03.2021 στο πεδίο «Σημειώσεις και Συνημμένα» του Διαγωνισμού, σε ερώτημα «Στην παράγραφο 2.2.5. αναφέρεται ότι απαιτείται ασφαλιστική κάλυψη γενικής αστικής ευθύνης σύμφωνα με τους όρους που αναλύονται στο σημείο 4.7. της διακήρυξης. Παρακαλούμε όπως μας προσδιορίσετε: i Εάν το ασφαλιστήριο πρέπει να ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών...» ο αναθέτων φορέας απάντησε ότι «i) Οι οικονομικοί φορείς κατά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών θα πρέπει να έχουν βεβαίωση δυνατότητας ασφάλισης σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 4.7 της διακήρυξης. Το σχέδιο ασφαλιστηρίου συμβολαίου, το οποίο θα είναι σύμφωνο με τα αναφερόμενα στο άρθρο 4.7 της διακήρυξης το προσκομίζει ο προσωρινός ανάδοχος.». Σύμφωνα με το άρθρο 104 παρ. 1 του ν. 4412/2016, αναλογικώς εφαρμοζόμενο, σύμφωνα με το άρ. 315 του Ν. 4412/2016, όπως τούτο ίσχυε κατά το χρόνο δημοσίευσης της Διακήρυξης, «Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής όπως ορίστηκαν στα έγγραφα της σύμβασης, κρίνονται κατά την υποβολή της αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος ή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών του άρθρου 80, και κατά την σύναψη της σύμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση γ' της παρ.3 του άρθρου 105.», ήτοι, εν προκειμένω, τα κριτήρια επιλογής, συμπεριλαμβανομένου του σχετικού με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, κρίνεται α) κατά την υποβολή της προσφοράς, ως προς όλους τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς, β) κατά την υποβολή των δικαιολογητικών κατακύρωσης, και μόνο για τον προσωρινό ανάδοχο, και γ) κατά την σύναψη της σύμβασης, και μόνο για τον οριστικό ανάδοχο. Συνεπώς, τόσο το ΕΕΕΣ όσο και τα εν γένει έγγραφα και πιστοποιητικά, με βάση τα οποία

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

πραγματοποιείται ο εν λόγω έλεγχος, έχουν ως περίοδο αναφοράς τα ανωτέρω τρία χρονικά σημεία, προκειμένου οι αναθέτουσες αρχές να αποκτούν επικαιροποιημένη πληροφόρηση για την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι οικονομικοί φορείς, ο προσωρινός και ο οριστικός ανάδοχος, αντίστοιχα, συνακόλουθα, όσον αφορά ειδικότερα τον λόγο αποκλεισμού σχετικά με την πλήρωση του σχετικού κριτηρίου επιλογής, εξετάζεται η ενεστώτα κατάσταση του οικονομικού φορέα, του προσωρινού αναδόχου και του οριστικού αναδόχου, αντίστοιχα, σε κάθε ένα από τα ανωτέρω τρία χρονικά σημεία (βλ. ΣΤΕ 982/2021, σκ. 20). Από τα ως άνω προκύπτει ότι τα προβλεπόμενα ασφαλιστήρια συμβόλαια του άρ. 4.7 της Διακήρυξης προσκομίζονται από τον προσωρινό ανάδοχο, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των άρ. 2.2.9.2 και 3.2 της Διακήρυξης, ουδόλως δε προβλέπεται ότι αυτά περιλαμβάνονται στο φάκελο συμμετοχής, όπως βασίμως υποστηρίζει η δεύτερη παρεμβαίνουσα, αλλά αρκεί η συμπλήρωση του ΕΕΕΣ σχετικά με τα κριτήρια επιλογής, κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς, το οποίο εξάλλου αποτελεί προκαταρκτική απόδειξη, μεταξύ άλλων, περί πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής κατά την υποβολή των προσφορών, σύμφωνα με το άρ. 79 του Ν. 4412/2016, όπως τούτο ίσχυε κατά το χρόνο δημοσίευσης της Διακήρυξης. Συναφώς, από το συνδυασμό του ερωτήματος με τη δοθείσα απάντηση/διευκρίνιση του αναθέτοντος φορέα, προκύπτει σαφώς και ρητά ότι, κατά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών θα πρέπει να υφίσταται βεβαίωση δυνατότητας ασφάλισης, σύμφωνα με το ως άνω άρθρο, όχι όμως και να προσκομιστεί κάποιο σχετικό έγγραφο, καθότι το ερώτημα ήταν απόλυτα σαφές, ως προς την ισχύ του ασφαλιστηρίου συμβολαίου κατά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών και όχι την προσκόμιση αυτού κατά την ίδια ημερομηνία. Εξ ετέρου, από τη δοθείσα διευκρίνιση, ουδόλως συνάγεται κάποια τέτοια υποχρέωση, το δε άρθρο περί του φακέλου δικαιολογητικών συμμετοχής σαφώς αναφέρεται μόνο στην προσκόμιση του ΕΕΕΣ και της εγγύησης συμμετοχής, οι δε ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται και σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια ή την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική, προσφορά τους (Ε.Α. ΣτΕ 423/2011, 424/2011, 425/2011), διότι, η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζομένου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776), επομένως, η παραβίαση αμφίσημων όρων της διακήρυξης δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζομένου, αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεών του. Από το συνδυασμό της τεθείσας ερώτησης και της χορηγηθείσας διευκρίνισης, συνάγεται ότι δεν απαιτείται η προσκόμιση εγγράφου βεβαίωσης δυνατότητας ασφάλισης, αλλά, σε συνδυασμό και με τα οριζόμενα στο άρ. 2.4.3 «Περιεχόμενα Φακέλου «Δικαιολογητικά Συμμετοχής-Τεχνική Προσφορά», ιδία δε στο άρ. 2.4.3.1, η δυνατότητα ασφάλισης βεβαιούται μέσω της σχετικής δήλωσης στο οικείο πεδίο του ΕΕΕΣ «Μέρος IV: Κριτήρια επιλογής», όπου στο ερώτημα «α: Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής Όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής (ενότητα α ή ενότητες Α έως Δ του παρόντος μέρους), ο οικονομικός φορέας δηλώνει ότι: Πληροί όλα τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής» η δεύτερη παρεμβαίνουσα έδωσε την απάντηση «Ναι» (βλ. αρχείο με τίτλο «1_espd-response-v2(21).pdf», σελ. 18/19, εντός του φακέλου «Δικαιολογητικά συμμετοχής- Τεχνική προσφορά»). Εξάλλου, αυτός ακριβώς είναι ο σκοπός του ΕΕΕΣ, ήτοι η προαπόδειξη, μεταξύ άλλων, των τιθέμενων στη Διακήρυξη κριτηρίων επιλογής, ως εν προκειμένω, του άρ. 2.2.5 περ. 3. Συναφώς, ενόψει αποδοχής του ανωτέρω ισχυρισμού, παρέλκει ως αλυσιτελής ο ισχυρισμός της δεύτερης παρεμβαίνουσας περί εφαρμογής του άρ. 102 του Ν. 4412/2016, ήτοι κατ' ορθή ερμηνεία, του άρ. 310 του Ν. 4412/2016.

24. Επειδή, επί του πρώτου ισχυρισμού του τρίτου λόγου της υπό κρίση προσφυγής, όπως στην αμέσως ανωτέρω σκέψη κρίθηκε, σαφώς και ρητά προκύπτει ότι κατά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών θα πρέπει να υφίσταται βεβαίωση δυνατότητας ασφάλισης, σύμφωνα με το άρ. 4.7 της Διακήρυξης, όχι όμως και να προσκομιστεί κάποιο σχετικό έγγραφο, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των άρ. 2.2.5 περ. 3, 2.2.9.2, 2.4.3.1 της Διακήρυξης, καθότι τα κριτήρια επιλογής κρίνονται, κατά την υποβολή της

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ. Αναφορικά με τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα δεν πληρούσε το ως άνω κριτήριο επιλογής κατά το χρόνο συμμετοχής, γενομένων δεκτών των εκτιθέμενων στην αμέσως ανωτέρω σκέψη, ενόψει των άρ. 2.2.5 σημ. 3 και 2.2.9.2.B.3 σημ. 3 άρθρων της Διακήρυξης, για την απόδειξη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας προσκομίζεται ασφαλιστήριο συμβόλαιο, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρ. 4.7, του οποίου ειδικότερα, όπως ορίζεται στο άρ. 4.7.3.2 της Διακήρυξης, τα όρια ευθύνης είναι κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα: Γενική Αστική ευθύνη έναντι τρίτων α) Για Σωματική βλάβη ή θάνατο τρίτων: τριακόσιες χιλιάδες Ευρώ (300.000,00€) κατ' άτομο β) Για Υλικές ζημιές τρίτων: τριακόσιες χιλιάδες Ευρώ (300.000,00€) ανά ζημιογόνο γεγονός γ) Για Σωματική βλάβη ή θάνατο τρίτων: εξακόσιες χιλιάδες Ευρώ (600.000,00€) σε ομαδικό ατύχημα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των παθόντων δ) Ανώτατο αθροιστικό όριο ευθύνης: ένα Εκατομμύριο Ευρώ (1.000.000,00€) για όλη τη διάρκεια της ασφάλισης. Για τη δε Εργοδοτική Ευθύνη: α) Όριο ευθύνης: τριακόσιες χιλιάδες Ευρώ (300.000,00€) κατ' άτομο β) Όριο ευθύνης: εξακόσιες χιλιάδες Ευρώ (600.000,00€) σε ομαδικό ατύχημα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των παθόντων γ) Ανώτατο αθροιστικό όριο ευθύνης: εννιακόσιες χιλιάδες Ευρώ (900.000,00€) για όλη τη διάρκεια της ασφάλισης. Η τρίτη παρεμβαίνουσα με την προσφορά της υπέβαλε τις υπ' αρ. πρωτ. 2857/12.03.2021 και 2857a/12.03.2021 βεβαιώσεις ασφαλιστικής κάλυψης της ΑΕΕΓΑ «Η ΕΘΝΙΚΗ» (βλ. αρχείο με τίτλο «10. Βεβαίωση Ασφαλιστικής εταιρείας.pdf»). Στην πρώτη βεβαίωση αναφέρεται ότι η ως άνω εταιρία παρέχει κάλυψη Γενικής Αστικής Ευθύνης, Ευθύνης Προϊόντος και Επαγγελματικής Ευθύνης στην τρίτη παρεμβαίνουσα με βάση το συμβόλαιο «Γενικής Αστικής Ευθύνης» υπ' αρ. ...., όπου ρητά αναφέρεται ως ασφαλιζόμενη η τρίτη παρεμβαίνουσα, ως δε συνασφαλιζόμενες οι 1) ..... 2) ..... 3) ....., ρητά δε αναφέρεται ότι η κάλυψη ισχύει για το επίμαχο έργο, σύμφωνα με τους όρους, διατάξεις και προϋποθέσεις του ως άνω συμβολαίου. Η προσφορά της υπεβλήθη στις 13.03.2021, συνεπώς, κατά το διάστημα αυτό ως ανώτατο όριο ευθύνης ανά γεγονός και ευθύνης εταιρίας ορίζεται το ποσό των 6.200.000€, για επαγγελματική αστική ευθύνη ανώτατο όριο ανά απαίτηση και ετησίως το ποσό του 1.000.000€, ομοίως,

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

ανώτατο ετήσιο όριο κάλυψης για το σύνολο των σχετικών καλύψεων το ποσό των 6.200.000,00€. Συναφώς, στη δεύτερη βεβαίωση η ΑΕΕΓΑ «Η ΕΘΝΙΚΗ» παρέχει κάλυψη Γενικής Αστικής Ευθύνης, Ευθύνης Προϊόντος και Επαγγελματικής Ευθύνης στην τρίτη παρεμβαίνουσα με βάση το συμβόλαιο «ΕΡΓΟΔΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ» υπ' αρ. ...., όπου ρητά αναφέρεται ως ασφαλιζόμενη η τρίτη παρεμβαίνουσα, ως δε συνασφαλιζόμενες οι 1) ..... 2) ..... 3) ....., ρητά δε αναφέρεται ότι η κάλυψη ισχύει για το επίμαχο έργο, σύμφωνα με τους όρους, διατάξεις και προϋποθέσεις του ως άνω συμβολαίου. Η προσφορά της υπεβλήθη στις 13.03.2021, συνεπώς, κατά το διάστημα αυτό ως ανώτατο όριο ευθύνης ανά γεγονός και ευθύνης εταιρίας ορίζεται το ποσό των 500.000€ κατ' άτομο για σωματικές βλάβες και 1.000.000€ ανά γεγονός, με ανώτατο όριο ευθύνης για όλη τη διάρκεια της ασφάλισης ποσού 2.000.000€. Ως προς δε τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας περί των συνασφαλιζόμενων εταιριών και την ανάλωση των ως άνω δηλωθέντων ποσών σε περίπτωση επέλευσης των ασφαλιστικών κινδύνων, η προσφορά της δεν καθίσταται άνευ ετέρου απορριπτέα για το λόγο αυτό, αλλά ο αναθέτων φορέας, δυνάμει των άρ. 3.1.1 της Διακήρυξης και του άρ. 310 του Ν. 4412/2016, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το άρ. 121 του Ν. 4782/2021, όφειλε να την καλέσει για διευκρινίσεις ως προς τον επιμερισμό του σχετικού ορίου ευθύνης. Επομένως, ο πρώτος ισχυρισμός του τρίτου λόγου γίνεται δεκτός ως βάσιμος κατά το σκέλος που ο αναθέτων φορέας δεν κάλεσε, ως όφειλε, προς διευκρινίσεις την τρίτη παρεμβαίνουσα ως προς τις υποβληθείσες βεβαιώσεις, κατά τα ως άνω. Επί του δεύτερου ισχυρισμού του τρίτου λόγου, σύμφωνα με το άρ. 68, παρ. 1 του Ν. 3863/2010 *«Στην προσφορά τους πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλώσιμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων.»*, συναφώς, στο άρ. 2.4.4 της Διακήρυξης ρητά ορίζεται ότι *«Στην προσφορά τους, οι οικονομικοί φορείς, πρέπει να υπολογίζουν εύλογο ποσοστό διοικητικού κόστους παροχής των υπηρεσιών τους, των αναλωσίμων, του εργολαβικού τους κέρδους και των νόμιμων υπέρ Δημοσίου και τρίτων κρατήσεων.»*. Σύμφωνα με την υποβληθείσα οικονομική προσφορά της, η τρίτη παρεμβαίνουσα δήλωσε ποσό διοικητικού κόστους

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

ανερχόμενο σε 25.424,04€ ετησίως (βλ. αρχεία με τίτλο «1. Οικονομική προσφορά.pdf», «2. Στοιχεία του Άρθρου 68 του Ν. 3863/2010.pdf») και 2.118,67 € μηνιαίως (βλ. αρχείο με τίτλο «3. Τεκμηρίωση προσφερόμενων τιμών.pdf», σελ. 1/5) αναλυόμενο σε μηνιαία βάση σε ποσό 93,00€ για κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής, ποσό 102,00 € σε κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, ποσό 270,00 € για αναλογικό κόστος ασφαλιστηρίου συμβολαίου, 416,00 € για μέσα ατομικής προστασίας και στολές εργασίας, 702,00€ για κόστος τεχνικού ασφαλείας και ιατρού εργασίας, 93,00 € για κόστος διοικητικής και γραμματειακής υποστήριξης, και κόστος 441,67€ για κόστος υπέρ ΕΛΠΚ. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι το ποσό των 93,00€ εκ μέρους της τρίτης παρεμβαίνουσας για το κόστος έκδοσης εγγυητικής επιστολής συμμετοχής και διατήρησής της μηνιαίως δεν επαρκεί για την κάλυψη του σχετικού κονδυλίου, ομοίως δε και το δηλωθέν ποσό των 102,00 € για το κόστος έκδοσης και διατήρησης εγγυητικής επιστολής καλής εκτέλεσης, προσκομίζοντας με την προσφυγή της το Τιμολόγιο Τραπεζικών Εργασιών της Τράπεζας EUROBANK A.E.. Η δε τρίτη παρεμβαίνουσα επισημαίνει ότι αφενός έχει συνάψει, λόγω του μεγέθους της ειδικές συμφωνίες με την Τράπεζα EUROBANK A.E., που επιφέρουν χαμηλό κόστος έκδοσης εγγυητικών επιστολών και βεβαιώσεων πιστοληπτικής ικανότητας, αφετέρου ότι έχει συμπεριλάβει το ποσό των 94,00€ ως πρόσθετο κονδύλι για τυχόν έκτακτα έξοδα και δαπάνες που προκύπτουν. Το γεγονός ότι το κόστος για τα ανωτέρω επίμαχα κονδύλια δεν είναι μηδενικό, ουδόλως καθιστά το δηλωθέν διοικητικό κόστος *per se* νόμιμο, εντούτοις, λαμβάνοντας υπόψη ότι η τρίτη παρεμβαίνουσα δεν προσκομίζει κάποιο αποδεικτικό έγγραφο προς απόδειξη των ισχυρισμών της περί σύναψης συμφωνιών με την ως άνω τράπεζα, που έχει ως αποτέλεσμα το χαμηλό κόστος των σχετικών κονδυλίων, ο αναθέτων φορέας έσφαλε κατά το σκέλος που δεν κάλεσε την τρίτη παρεμβαίνουσα όπως αιτιολογήσει το, κατά τα ως άνω, διοικητικό κόστος, ίδια δε τα ως άνω κονδύλια. Δηλαδή, η προσφορά της τρίτης παρεμβαίνουσας δεν καθίσταται άνευ ετέρου απορριπτέα για το λόγο αυτό, αλλά, δυνάμει των άρ. 3.1.2 της Διακήρυξης και 313 του Ν. 4412/2016, ο αναθέτων φορέας όφειλε να την καλέσει όπως εξηγήσει τις ως άνω δοθείσες τιμές. Επομένως, και ο

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

ισχυρισμός αυτός γίνεται δεκτός ως βάσιμος, κατά το σκέλος που ο αναθέτων φορέας δεν κάλεσε την τρίτη παρεμβαίνουσα για διευκρινίσεις, ως όφειλε, κατά τα αμέσως ανωτέρω.

25. Επειδή, επί του τέταρτου λόγου της υπό κρίση προσφυγής, όπως στην κρίθηκε στη σκέψη 23 της παρούσας, σαφώς και ρητά προκύπτει ότι κατά την ημερομηνία υποβολής των προσφορών θα πρέπει να υφίσταται βεβαίωση δυνατότητας ασφάλισης, σύμφωνα με το άρ. 4.7 της Διακήρυξης, όχι όμως και να προσκομιστεί κάποιο σχετικό έγγραφο, όπως προκύπτει από το συνδυασμό των άρ. 2.2.5 περ. 3, 2.2.9.2, 2.4.3.1 της Διακήρυξης, καθότι τα κριτήρια επιλογής κρίνονται, κατά την υποβολή της προσφοράς, με την υποβολή του ΕΕΕΣ. Αναφορικά με τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι η πρώτη παρεμβαίνουσα δεν πληρούσε το ως άνω κριτήριο επιλογής κατά το χρόνο συμμετοχής, γενομένων δεκτών των εκτιθέμενων στις σκέψεις 23 και 24, ενόψει των άρ. 2.2.5 σημ. 3 και 2.2.9.2.B.3 σημ. 3 άρθρων της Διακήρυξης, για την απόδειξη της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας προσκομίζεται ασφαλιστήριο συμβόλαιο, σύμφωνο με τα αναφερόμενα στο άρ. 4.7. Η πρώτη παρεμβαίνουσα με την προσφορά της υπέβαλε την από 11.03.2021 υπεύθυνη δήλωση της «Κρομάρ Μεσίτες Ασφαλειών Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.» Ανταποκριτές Lloyd's, με την οποία δηλώνει ότι προτίθεται να αναλάβει την ασφάλιση Αστικής Ευθύνης της πρώτης παρεμβαίνουσας σε περίπτωση που της ανατεθεί το επίμαχο έργο, στην εν λόγω βεβαίωση δε επισυνάπτει τη σχετική προσφορά ασφάλισης αστικής και εργοδοτικής ευθύνης (βλ. αρχείο με τίτλο «9. ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ .....(1).PDF»). Σύμφωνα δε με το «ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ» (βλ. αρχείο με τίτλο «9. ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ .....(1).PDF», σελ. 6/8), η ...../..... είναι coverholder (ανταποκριτής) της Lloyd's με αριθμό μητρώου ασφαλιστικών διαμεσολαβητών του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών ....., είναι δε καταγεγραμμένη στο Ειδικό Μητρώο στην κατηγορία «.....», όπως τούτο προκύπτει κατόπιν σχετικής αναζήτησης στο Γενικό Μητρώο ..... (βλ. ....), σύμφωνα δε με το άρ. 4, παρ. 1, σημ. 6 του Ν. 4583/2018 «Κατάργηση των διατάξεων περί μείωσης των συντάξεων, ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας 2016/97/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

και του Συμβουλίου της 20ής Ιανουαρίου 2016 σχετικά με τη διανομή ασφαλιστικών προϊόντων και άλλες διατάξεις», ως μεσίτης ασφαλίσεων ορίζεται «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που, με γραπτή εντολή του πελάτη, ασκεί τη δραστηριότητα της διανομής ασφαλιστικών προϊόντων με βάση την ανάλυση επαρκούς αριθμού ασφαλιστικών συμβάσεων που διατίθενται στην αγορά, χωρίς να δεσμεύεται ως προς την επιλογή της ασφαλιστικής επιχείρησης», στο δε άρθρ. 5, παρ. 4 του ίδιου νόμου προβλέπεται ότι «Ο μεσίτης ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων ασκεί τη δραστηριότητα διανομής βάσει έγγραφης σύμβασης με τις ασφαλιστικές και αντασφαλιστικές επιχειρήσεις, με τρόπο που να αποτρέπεται η νομική και οικονομική εξάρτησή του έναντι αυτών. Ο μεσίτης ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων λαμβάνει: α) προμήθεια από τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, στις οποίες τοποθέτησε τον ασφαλιστικό κίνδυνο κατ' εντολή του πελάτη του, ή και β) αμοιβή από τον πελάτη, βάσει έγγραφης σύμβασης μεταξύ τους. Ελάχιστο περιεχόμενο της συμφωνίας με τον πελάτη είναι ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου του μεσίτη ασφαλίσεων, ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου του πελάτη, ο χρόνος και ο τρόπος απόδοσης της αμοιβής και το ακριβές ποσό της αμοιβής ή, αν αυτό δεν είναι δυνατόν, η βάση και η μέθοδος υπολογισμού της αμοιβής.», συναφώς, στην παρ. 6 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι «Ο ασφαλιστικός διαμεσολαβητής που ασκεί ως δευτερεύουσα δραστηριότητα την ασφαλιστική διαμεσολάβηση, διανέμει προϊόντα μίας ή περισσότερων ασφαλιστικών επιχειρήσεων, που αναλαμβάνει την πλήρη ευθύνη για τη δραστηριότητά του και αμείβεται με προμήθεια από εκείνην». Συνεπώς, από το συνδυασμό των ανωτέρω, των οριζομένων στο άρθρ. 4.7 και τη δοθείσα διευκρίνιση, η σχετική βεβαίωση δυνατότητας ασφάλισης δεν συνάγεται ότι απαγορεύεται να δοθεί από «ασφαλιστικό πράκτορα του συμμετέχοντος οικονομικού φορέα», όπως αβασίμως η προσφεύγουσα υποστηρίζει. Τούτο διότι, σύμφωνα με το σχετικό κριτήριο επιλογής απαιτείται η διασφάλιση της ασφάλισης, ουδόλως όμως αυτή απαγορεύεται να δοθεί από «ασφαλιστικό πράκτορα» ή «μεσίτη ασφαλίσεων», όπως η υπογράφουσα τη βεβαίωση της πρώτης παρεμβαίνουσας εταιρία «.....» η οποία, όπως εξάλλου αναφέρεται στο «ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ» «...δραστηριοποιείται στην Ελλάδα με αντικείμενο την Ασφαλιστική & Αντασφαλιστική διαμεσολάβηση και

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

είναι ..... από το 2000 σε όλους τους κλάδους των ..... και ενεργεί για λογαριασμό της ..... για την ανάληψη των κινδύνων, την έκδοση ασφαλιστηρίων και τη διαχείριση και πληρωμή ζημιών» (βλ. αρχείο με τίτλο «9. ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ .....(1).PDF», σελ. 6/8). Επομένως, ο σχετικός ισχυρισμός της προσφεύγουσας απορρίπτεται ως αβάσιμος, γενομένων δεκτών των ισχυρισμών της πρώτης παρεμβαίνουσας. Ομοίως ως αβάσιμος πρέπει να απορριφθεί και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι η σχετική βεβαίωση δεν φέρει υπογραφή, επομένως δεν είναι έγκυρη, δοθέντος ότι αφενός ουδόλως προβλέπεται στη Διακήρυξη ή στη δοθείσα διευκρίνιση ο ακριβής τύπος της σχετικής βεβαίωσης ασφάλισης, αφετέρου η σχετική υπεύθυνη δήλωση που συνοδεύει την εν λόγω προσφορά φέρει υπογραφή, το σύνολο δε του εγγράφου φέρει επικύρωση από δικηγόρο, ήτοι, σύμφωνα με το άρ. 2.2.9.2 «Αποδεικτικά μέσα» της Διακήρυξης «Α.2. 3. Απλά αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων: ...Επίσης γίνονται υποχρεωτικά αποδεκτά ευκρινή φωτοαντίγραφα από αντίγραφα ιδιωτικών εγγράφων τα οποία έχουν επικυρωθεί από δικηγόρο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 36 παρ. 2 β) του Κώδικα Δικηγόρων (N 4194/2013)...». Ενόψει δε του γεγονότος ότι, κατά τα ως άνω, ουδόλως προβλέπεται στη Διακήρυξη ή στη δοθείσα διευκρίνιση ο ακριβής τύπος της σχετικής βεβαίωσης ασφάλισης, όπως έχει κριθεί, τυχόν ασάφειες ή πλημμέλειες των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορούν να ερμηνεύονται εις βάρος των διαγωνιζομένων, κατά παράβαση των αρχών του ανταγωνισμού και της παροχής ίσων ευκαιριών και θα πρέπει να παρέχεται και σε αυτούς, οι οποίοι βλάπτονται από την ασάφεια ή την πλημμέλεια αυτή, η δυνατότητα να συμπληρώσουν την τυχόν ελαττωματική, προσφορά τους (Ε.Α. ΣτΕ 423/2011, 424/2011, 425/2011), δοθέντος ότι η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776). Επομένως, απορρίπτεται και ο ισχυρισμός αυτός ως αβάσιμος.

26. Επειδή η εισήγηση γίνεται δεκτή.

27. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και να επιστραφεί το καταβληθέν παράβολο.

Αριθμός Απόφασης : Σ 731/2022

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Ακυρώνει την προσβαλλομένη, κατά το σκεπτικό.

Απορρίπτει τις παρεμβάσεις.

Ορίζει την επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 13.05.2022 και εκδόθηκε στις 17.05.2022 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΖΕΡΒΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΕΤΡΟΥ